12 ліпеня 1996 г. пятніца, № 176 (22979)

ЗВЯЗДА

выдаецца са жніўня 1917 г. • БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА • цана 1000 рублёў

Пачаўся афіцыйны візіт Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі ў Францыю

Парыж, 11 ліпеня. ІНТЭРФАКС-ЗАХАД. **Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка прыбыў у мінулы чацвер з афіцыйным візітам ў Францыю. Як паведамляе з Парыжа карэспандэнт «Інтэрфакса», адразу пасля прыбыцця ў Елісейскім палацы адбылася сустрэча лідэраў дзвюх дзяржаў — Аляксандра Лукашэнкі і Жака Шырака. Прэзідэнты Беларусі і Францыі падпісалі шырокамаштабны палітычны дагавор аб узаемаразуменні і супрацоўніцтве паміж нашымі дзяржавамі.**

У час працэдуры падпісання кіраўнік Беларусі адзначыў, што гэта першы такі ўсеабдымны дагавор, які маладая суверэнная Беларусь падпісала з адной з буйнейшых дзяржаў Еўропы. Паводле слоў Прэзідэнта Беларусі, дакумент дасць магчымасць стварыць юрыдычную аснову для далейшага развіцця супрацоўніцтва дзвюх дзяржаў з улікам узаемных інтарэсаў. А. Лукашэнка выказаў надзею, што падпісанне дакумента пакладзе пачатак правядзенню рэгулярных кансультацый па палітычных пытаннях.

Каменціруючы «Інтэрфаксу» сутнасць дагавора, эксперты беларускай дэлегацыі адзначылі, што дакумент прадугледжвае развіццё супрацоўніцтва паміж вышэйшымі заканадаўчымі органамі дзвюх дзяржаў, будзе садзейнічаць расшырэнню дзелавых кантактаў, развіццю сістэмы падрыхтоўкі беларускіх кадраў для работы ва ўмовах рыначнай эканомікі і створыць спрыяльныя ўмовы для інвесціравання. Эксперты падкрэслілі, што дагавор канкрэтызуе напрамкі супрацоўніцтва ў сферах, якія маюць асаблівае значэнне для будучыні абедзвюх дзяржаў. У прыватнасці, дакумент утрымлівае артыкулы, якія прадугледжваюць развіццё супрацоўніцтва паміж Беларуссю і Францыяй у плане ліквідацыі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС.

А. Лукашэнка выказаў перакананне, што падпісаны дакумент будзе мець вельмі важнае значэнне для ўсіх грамадзян Беларусі і Францыі, таму што яго ўдзельнікі ўзялі на сябе абавязацельствы па спрашчэнню працэдуры выдачы і прадаўжэння ўязных віз, [illegible].

У чацвер Прэзідэнт Беларусі таксама сустрэўся з міністрам фінансаў і знешняга гандлю Францыі І. Галанам і прэзідэнтам нацыянальнай страхавой кампаніі «КОФАС» Ф. Давідам.

Акрамя таго А. Лукашэнка ў штаб-кватэры буйнейшага ў Францыі банка «Крэдзі-Камерсіяль» правёў перагаворы з яго кіраўніцтвам і прадстаўнікамі дзелавых колаў Францыі.

У першы дзень візіту віцэ-прэм'ер урада рэспублікі Валерый Кокараў правёў дзелавую сустрэчу з кіраўніцтвам аўтамабільнага завода «Рэно».

Аляксандр ЛУКАШЭНКА:
«Я адказваю за народ, які выбраў мяне, і за кожнага асобнага чалавека»

Рыгор КІСЕЛЬ:

— Аляксандр Рыгоравіч, два гады назад беларускі народ выбраў вас першым Прэзідэнтам рэспублікі, прычым пераважнай большасцю галасоў. З таго часу адбылося мноства падзей, якія можна падзяліць умоўна на тры катэгорыі. Першая — гэта падзеі, ініцыяваныя вамі як кіраўніком дзяржавы і кіраўніком выканаўчай улады. Другая — падзеі, у якія вас уцягвалі акалічнасці, напрыклад, барацьба з [illegible]. Трэцяя — гэта падзеі, што развіваюцца, як мы ведаем з падручнікаў, па аб'ектыўных законах, якія не залежаць ад волі людзей, у тым ліку і ад волі Прэзідэнта. У гэты час былі істотныя зрухі ў адносінах міжнародных, асабліва з Расіяй. Беларусь прайшла шлях ад міфічнай «рублёвай зоны» Вячаслава Кебіча да рэальнага супольніцтва з Расіяй, якое ўжо прыносіць пэўны плён нашай эканоміцы. Я хацеў бы спытаць вас: што для вас, не толькі як для Прэзідэнта, але і проста як для чалавека, грамадзяніна рэспублікі, азначаюць гэтыя два гады? Наколькі глыбока ў вашу душу, сэрца, свядомасць пранікаюць падзеі, якія адбываюцца ў нас у краіне і за яе межамі? Наколькі доўгая дыстанцыя паміж вашым уяўленнем аб Прэзідэнце як такім 10 ліпеня 1994 года і 9 ліпеня 1996-га?

— Калі праходзіць нейкі перыяд жыцця чалавека, жыцця, якое звязана з народам і ў многім залежыць ад народа, міжволі вяртаешся да мінулага, пачынаеш аналізаваць. Аналізаваць з пункту гледжання таго, што ўдалося зрабіць, што па аб'ектыўных прычынах не ўдалося, што можна было зрабіць, але не зроблена. Думаеш аб правалах у гэтым перыядзе. І самае страшнае, калі абвінавачваеш сябе і тых, хто з табой побач працуе, у тым, што штосьці можна і трэба было вырашыць, але на сённяшні дзень гэта не вырашана.

Мінулыя два гады ў жыцці чалавецтва — імгненне, у маім жыцці — цэлы перыяд. Калі ацэньваць увогуле, не ўдаючыся ў падрабязнасці, то вядома, самае галоўнае, што ўдалося зрабіць, — гэта захаваць краіну, не дапусціць тых працэсаў, якія адбываюцца ў іншых рэспубліках постсавецкай прасторы. Так, людзям жыць, у асноўным, нялёгка. Але адразу хачу сказаць, что мы жывём так, як сёння працуем, так, як мы здольны сёння жыць. Цяпер у краіне ніхто нікому не перашкаджае працаваць і зарабляць. Мне могуць сказаць: «Я хачу працаваць, дайце мне работу». Але калі я сустракаюся з людзьмі на прадпрыемствах, у працоўных калектывах, я заўсёды кажу аб тым, што як Прэзідэнт я стварыў умовы для таго, каб людзі маглі працаваць і зарабляць. Але генеральным дырэктарам мяне не выбіралі, мяне выбралі Прэзідэнтам. А генеральны дырэктар таго або іншага прадпрыемства павінен забяспечыць людзей работай, выраблены тавар своечасова прадаць, каб выдаць заработную плату. Я гатоў прыняць у свой адрас нейкую частку папрокаў тых калектываў, якія сёння нестабільна працуюць, але толькі частку. Усё астатняе — справа саміх калектываў і іх кіраўнікоў, якім я ніколі не адмаўляю ў дапамозе. Самае галоўнае, што чалавек можа працаваць, што ёсць краіна, яго краіна, у якой ён жыве, і гэта краіна будзе заўсёды.

Як паведамлялася ўжо, 9 ліпеня Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка сустрэўся з галоўнымі рэдактарамі вядучых сродкаў масавай інфармацыі нашай краіны. У гутарцы, прымеркаванай да двухгоддзя знаходжання Аляксандра Лукашэнкі на пасадзе кіраўніка дзяржавы, прынялі ўдзел старшыня Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі Рыгор Кісель, галоўныя рэдактары: «Советской Белоруссии» — Павел Якубовіч, «Народнай газеты» — Міхаіл Шыманскі, «Звязды» — Уладзімір Наркевіч, «Рэспублікі» — Сяргей Дубовік. Адбылася адкрытая і шчырая размова аб праблемах сацыяльна-эканамічнага развіцця рэспублікі, яе ўнутранай і знешняй палітыцы. На сустрэчы гучалі самыя вострыя пытанні на тэмы дня, бо па сутнасці журналісты прадстаўлялі не толькі сваіх чытачоў, але і ўсіх выбаршчыкаў, якія аддалі свае галасы за Аляксандра Лукашэнку.

Мы, паўтараю, не дапусцілі канфліктаў, нягледзячы на спробы некаторых палітычных плыняў і партый ініцыіраваць іх. А калі і прыходзілася Прэзідэнту прымаць нейкія меры, то яны прымаліся аператыўна, хоць гэта падабалася і не ўсім. Мы не давалі працэсу канфрантацыі развівацца, а тым больш не закупорвалі яго, не стваралі ўмовы для чарговага выбуху. Карацей кажучы, з падзей, ініцыіраваных не мною, а невялікай часткай нашага грамадства, улада выходзіла, у асноўным, нармальна і дастойна, асабліва, калі параўноўваць з вынікамі падобных падзей у іншых дзяржавах.

З падзей, што ініцыіраваны мной, назаву рэферэндум, што адбыўся праз год з пачатку майго прэзідэнцтва, у маі 1995-га. У гэты першы год, які быў нават больш цяжкім, чым другі, людзі пераважнай большасцю падтрымалі мае прапановы. І сёння мы бачым, што грамадства ад той ініцыятывы Прэзідэнта толькі выйграла. Няўжо дрэнна, што мы далі магчымасць народу вызначацца, на якой мове яму вучыцца і размаўляць? Хоць сёння проста неабходна падтрымліваць дзяржаўную беларускую мову.

Або што дрэннага здарылася пасля таго, калі народ сказаў «так» яднанню з Расійскай Федэрацыяй? Нічога дрэннага. Наадварот, народ, наша грамадства атрымалі ад гэтага адчувальны вынік. І многія іншыя пытанні былі мною ініцыіраваны пасля таго, калі я звяртаўся да простага народа за парадай і атрымліваў яго падтрымку.

Калі гаварыць аб тым, чаго не ўдалося зрабіць за гэтыя два гады, то размову можна весці, у асноўным, аб аб'ектыўных прычынах. Скажыце, хто з вас, увогуле маладых людзей, мог два гады таму ўявіць, што мы ўвесь гэты час будзем мець неспрыяльную знешнюю сітуацыю, якая адаб'ецца істотна на ўнутрыпалітычным і ўнутрыэканамічным становішчы дзяржавы? Мы павінны разумець, што Беларусь — частка велізарнага і некалі адзінага народнагаспадарчага комплексу, які аказаўся разарваным. Разарваныя былі традыцыйныя сувязі, а новыя, на жаль, наладжваюцца і аднаўляюцца вельмі марудна. І калі мяне папракаюць, што, маўляў, гэта не зроблена, гэта абяцаў і не зрабіў, я заўсёды кажу так: «Давайце паглядзім, як жывуць нашы былыя браты-суседзі, і зробім адпаведны вывад, паколькі ўсё пазнаецца ў параўнанні». І калі пачынаеш размаўляць з людзьмі, якія пабывалі ў якой-небудзь з рэспублік былога Саюза, то чуеш, што ў нас яшчэ жыць можна. Я не хачу ківаць на суседзяў, я адказваю перш за ўсё за Беларусь, але я хачу, каб вы ацэньвалі тое, што не атрымалася ў нас, у працэсе параўнальнага аналізу.

Што датычыць Прэзідэнта і грамадзяніна, то асабіста для мяне, у прынцыпе, розніцы паміж гэтымі паняццямі няма. Для мяне як грамадзяніна існуе галоўнае — мая работа Прэзідэнта. І ў грамадзяніна Лукашэнкі няма сёння мэтаў, поглядаў, пазіцый, імкненняў, якія адрозніваюцца ад мэтаў, поглядаў, пазіцый і імкненняў Прэзідэнта Лукашэнкі. Як Прэзідэнт і грамадзянін я хачу хоць крышку палепшыць жыццё людзей. Дыстанцыя ж паміж разуменнем прэзідэнцтва і жыццём — даволі вялікая. [illegible]

Два гады таму я не думаў, што настолькі цяжка будуць ісці ў грамадстве працэсы руху наперад. [illegible]

[illegible] ...ымі нашым грамадствам. Успомніце, які вал незаслужанай і неаб'ектыўнай крытыкі наваліўся на Прэзідэнта ўжо ў першыя месяцы работы. Але я вытрымаў, выцерпеў, таму што ведаў: пройдзе час, і гэты накіп, гэта пена абавязкова схлыне. Нядаўна з'явіліся новыя інсінуацыі — аб маім здароўі. Разам з тымі, хто гаворыць аб маім нездароўі, я гатоў прайсці любую медыцынскую экспертызу. Або пагуляць у футбол...

Міхаіл ШЫМАНСКІ:

— Значыць, Аляксандр Рыгоравіч, спартыўныя схільнасці дэпутата Лукашэнкі ў Прэзідэнта Лукашэнкі засталіся?

— Вы закранулі таксама вельмі цікавую тэму: спорт у жыцці Прэзідэнта. Не сакрэт, што псіхалагічныя нагрузкі кіраўнік дзяржавы адчувае вялікія, бо ён нясе адказнасць за ўсё, што ў гэтай дзяржаве адбываецца. Чаго варта толькі такая падзея, як захоп заложнікаў у дзіцячым садзе! Дадайце да гэтага яшчэ і мой эмацыянальны характар, тое, што я прапускаю праз сэрца ўсе, нават дробныя падзеі. Як зняць стрэс? Мне дапамагае толькі спорт. Толькі фізічная нагрузка дапамагае скінуць нагрузку псіхалагічную. Калі б я не займаўся спортам, я не змог бы працаваць. Мне часта кажуць: у цябе, маўляў, павінна быць «скура таўсцейшая». Але гэта скура паяўляецца ў тых, хто ў свой час праходзіў бюракратычныя ступені — партком, райком, абком, ЦК, Саўмін... У мяне гэтых ступеняў, як вы ведаеце, не было. І Барыс Мікалаевіч Ельцын, з якім у мяне вельмі добрыя адносіны, неяк, калі зайшла размова аб маёй рэакцыі на публікацыі ў сродках масавай інфармацыі, сказаў: «Ну, Аляксандр, так рэагаваць на тое, што ў нейкай газеце нешта напісалі, нельга. Я проста перастаю іх чытаць і табе раю гэтак жа рабіць». Але я пакуль яшчэ не навучыўся не звяртаць увагу на адкрытую хлусню і бруд. Я чытаю ўсё, што пра мяне пішуць, ацэньваю і часам у журналістаў многаму вучуся.

(Заканчэнне на 3-й стар.)

РОЗГАЛАС

СІТУАЦЫЯ З ВЫПЛАТАЙ ПЕНСІЙ СТАБІЛІЗУЕЦЦА

На фоне татальнага крызісу неплацяжоў прыемны факт: як паведамілі «Звяздзе» ў Фондзе сацыяльнай абароны, па стану на 11 ліпеня даўгі дзяржавы па чэрвеньскіх пенсіях зменшыліся з 344 да 40 мільярдаў рублёў.

На сёння поўнасцю ўдалося разлічыцца па Гомельскай вобласці і г. Мінску. Хутчэй за ўсё, у астатніх рэгіёнах Беларусі запазычанасць будзе ліквідавана ўжо да канца гэтага тыдня. Нягледзячы на тое, што Фонд сацыяльнай абароны так і не здолеў дачакацца ад суб'ектаў гаспадарання «старых» даўгоў на суму ў 1,5 трыльёна рублёў, стан справаў з бягучымі плацяжамі абнадзейвае: пасля надання зарплаце і сацыяльным выплатам статусу першачарговых плацяжоў, паступленні ў фонд значна палепшыліся. Як вынік, стабілізуецца і сітуацыя з выплатай пенсій: за красавік поўнасцю былі выплачаны 14 мая, за май — 13 чэрвеня, а за чэрвень, трэба меркаваць, гэта адбудзецца 12 ліпеня.

Сяргей ГРЫБ.

СМЕРЧ ПРЫНЁС РАЗБУРЭННІ І ЗАБРАЎ ЖЫЦЦЁ

У мінулы аўторак, 9 ліпеня, па тэрыторыі Міёрскага раёна Віцебскай вобласці пранёсся смерч.

Як паведаміў начальнік раённага камітэта па экалогіі Іван Паплаўскі, за 15 хвілін, на працягу якіх лютавала стыхія, было паламана шмат лесу і вырваны з каранямі асобныя дрэвы ў раённым цэнтры Міёры, абарваны лініі электраперадач і радыёлініі, знесены тэлевізійныя антэны. Асабліва дасталася прыватным дамам: з некалькіх былі знесены дахі, а ў двух дамах праламалася столь. Як адзначыў Іван Уладзіміравіч, яшчэ мацнейшы смерч пранёсся па гэтай жа тэрыторыі ў жніўні 1991 года. Але тады ён не забраў чалавечае жыццё. На гэты раз загінуў шаснаццацігадовы хлопчык, які купаўся ў рацэ.

Жанна КАТЛЯРОВА.

КУРСЫ АБМЕНУ НАЯЎНЫХ ВАЛЮТ
у камерцыйных банках на 11 ліпеня 1996 г.

Назва банка	Долар ЗША Купля	Долар ЗША Продаж	Нямецкая марка Купля	Нямецкая марка Продаж	Расійскі рубель Купля	Расійскі рубель Продаж	Тэлефоны
Абсалютбанк з улікам дылінг. прэміі	15400	15600	10100	10300	2.90	2.98	63-80-80
Белаграпрамбанк	15200	15500	9800	10100	2.80	2.95	28-57-16
Белбізнесбанк (гал. аперац. упраўл.) з улікам дылінг. прэміі	15300	15700	10000	10300	2.70	3.00	769-531
ФК «Вераніка» за рас. рублі	15400 5170	15500 5300	10000	10100	2.94	3.00	531-504
Гал. упр. НБ па Мінску і Мінскай вобл.	15500		10150		2.95	2.60	26-64-41
Інфабанк з улікам дылінг. прэміі	15255	15640	9605	10235	2.712	2.99	50-843-93
Мінскі транзітны банк*	15200	15500	9600	10200	2.80	2.95	298-174
Пріорбанк	15000	15500	9800	10100	2.70	2.95	455-721
Нацыянальны банк РБ (курс для безнаяўных разлікаў)	13180		8650		2.57		
Цэнтрабанк Расіі	5133		3365.46		100 бел.р. 32.80		

* — Аперацыя з валютай звыш 1000 $ праводзіцца на дагаворных умовах.

Агенцтва Граўцова.

Увага: ПРАМАЯ ЛІНІЯ

Сямён ШАРЭЦКІ адкажа на вашы пытанні

16 ліпеня з 14 гадзін Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Сямён Георгіевіч Шарэцкі будзе праводзіць прамую лінію і адкажа на пытанні чытачоў газеты «Звязда». ***У гэты дзень пытанні можна будзе задаць непасрэдна Сямёну Георгіевічу па тэлефонах: (0172) 32-38-21, 32-38-92.*** **Папярэдне пытанні кіраўніку заканадаўчай галіны ўлады можна перасланць у пісьмовым выглядзе па пошце на адрас рэдакцыі або пазваніўшы супрацоўнікам нашай газеты па тэлефонах:** ***(0172) 68-27-57, 68-28-69.***

«ГАРАЧЫ ТЭЛЕФОН»

Зарплата як форма ўсяго толькі магчымага заробку

«Гарачы тэлефон» «Звязды» — 68-28-72. Званіце нам з 10 да 13 гадзін. Газета жадае ведаць і дапамагаць (па меры магчымасцей — хаця б агучваннем найбольш прыкрых выпадкаў), дзе (з назвай прадпрыемстваў і канкрэтных адрасоў) над людзьмі (заканапаслухмянымі, не жадаючымі без дай прычыны баставаць і мітынгаваць) працягваюць «эксперыментаваць».

Як, прыкладам, на сумна вядомым «БелВАРы». З выдзеленых пад красавіцкую зарплату мільярдаў (а сёння ўжо 11 ліпеня!) выплаты ажыццяўляюць па-рознаму. Дужа не прыглядаюцца, хто колькі зарабіў. Кідаюць людзям нешта, ведаючы, што рабочы будзе задаволены і некалькімі сотнямі тысяч рублёў. Праўда, часам абыходзяцца яшчэ больш жарстка. Пазваніў рабочы з «БелВАРа» і паведаміў, што шэрагу працаўнікоў выплацілі па дзесяць тысяч рублёў (!). Палічыце, колькі талонаў на праезд можна купіць за гэтыя грошы ці колькі булак хлеба, ці што яшчэ... Словам, як хочаш — так і вырашай, чакаючы наступных дзесяць альбо сто тысяч.

Нагадваем «гарачы тэлефон» «Звязды» — 68-28-72. Чакаем вашых званкоў, паважаныя чытачы.

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

НА АЛІМПІЯДУ — УПЕРШЫНЮ ПАД БЕЛАРУСКІМ ДЗЯРЖАЎНЫМ СЦЯГАМ

Дзень 10 ліпеня 1996 года назаўсёды застанецца ў спартыўным летапісе нашай рэспублікі. Ён знамянальны тым, што ў гэты дзень адбыліся ўрачыстыя провады беларускіх алімпійцаў, якія выступяць на Гульнях у Атланце. А галоўнай падзеяй у вялікай праграме ўшанавання спартсменаў стала іх сустрэча з Прэзідэнтам Беларусі Аляксандрам Лукашэнкам.

Прымаючы атлетаў і трэнераў, кіраўнік дзяржавы сказаў: «Мяне заўсёды натхняюць перамогі нашых спартсменаў. Вось і цяпер я жадаю вам новых вышынь на Алімпе, якіх вы, безумоўна, дастойныя. Цяперашняя Алімпіяда асаблівая. Яна супадае са 100-годдзем сучаснага алімпійскага руху, які ставіць перад сабой самыя гуманныя чалавечыя мэты. Для беларускіх жа спартсменаў гэтыя Гульні цікавыя тым, што на іх яны ўпершыню выступяць асобнай нацыянальнай камандай пад беларускім дзяржаўным сцягам».

Прэзідэнт адзначыў выдатны ўклад нашых атлетаў у алімпійскі рух. Пачынаючы з 1952 года, калі яны ў саставе зборнай Савецкага Саюза стартавалі на гэтых грандыёзных спаборніцтвах, імі заваявана 150 медалёў, у тым ліку 80 залатых. Такімі дасягненнямі можа пахваліцца далёка не кожная краіна. Гордасцю рэспублікі з'яўляюцца выдатныя спартсмены: Аляксандр Мядзведзь, Алена Бялова, Таццяна Самусенка, Вольга Корбут, Рамуальд Клім, Уладзімір Парфяновіч, Леанід Тараненка і многія іншыя, хто з годнасцю прадстаўляў Беларусь на міжнароднай спартыўнай арэне. Іх эстафету падхапілі Віталь Шчэрба, Іван Іванкоў, Аляксандр Курловіч, Наталля Шыкаленка, Уладзімір Дуброўшчык...

У цяперашняй нацыянальнай камандзе 158 чалавек. Нашы пасланцы выступяць па 22 з 26 відаў спорту. Не прадстаўлены толькі футбол, баскетбол, гандбол і валейбол.

«Я заўсёды буду побач з вамі і буду перажываць за вас, — адзначыў Аляксандр Лукашэнка. — Любая перамога гучыць моцна, але самае важнае — не страчваць бадзёрасці духу, паказаць, на што вы здольныя, і выглядаць прыгожа».

Кіраўнік дзяржавы падзякаваў бацькам і трэнерам, якія выхавалі нашых алімпійцаў, і запэўніў, што радзіма высока цэніць іх працу. Затым Прэзідэнт уручыў Дзяржаўны сцяг Рэспублікі Беларусь кідальніку молата Ігару Астапковічу, які пранясе яго 19 ліпеня ў час урачыстага адкрыцця Алімпіяды.

На сустрэчы выступілі галоўны трэнер зборнай каманды па мастацкай гімнастыцы Галіна Крыленка і кампазітар Валерый Іваноў, чыя песня на вершы Уладзіміра Някляева «Алімпійскі агонь» прагучала ў рэзідэнцыі. А выканалі яе Ядвіга Паплаўская і Аляксандр Ціхановіч.

15 ліпеня вялікая група алімпійцаў адпраўляецца да месца стартаў Гульняў-96.

Вячаслаў ДУТАЎ, БЕЛТА.

Парламенцкі сход Супольніцтва стане суб'ектам міжнароднага права

11 ліпеня завяршыўся афіцыйны візіт дэлегацыі Дзяржадумы Расіі ў Беларусь.

Падчас перагавораў парламенцкіх дэлегацый Беларусі і Расіі, якія адбыліся ўчора раніцай, падрабязна абмяркоўваліся жыццё і дзейнасць двух парламентаў і пытанні далейшага ўзаемадзейнічання Вярхоўнага Савета нашай краіны і Дзяржадумы Расійскай Федэрацыі. Як зазначыў старшыня Дзяржадумы Расіі Генадзь Селязнёў, парламенты дзвюх нашых дзяржаў маюць шмат падобных праблем, недахопаў, таму абмен вопытам быў вельмі карысны. Абмяркоўвалася праца Парламенцкага сходу расійска-беларускага супольніцтва, дэпутаты дамовіліся аб тым, што ў бліжэйшы час яны будуць працаваць над рэгламентам гэтай структуры. Г. Селязнёў зазначыў, што гэтая міждзяржаўная парламенцкая група хутчэй за ўсё будзе заяўлена як міжнародная арганізацыя. Чарговая сесія гэтага парламенцкага сходу будзе праведзена восенню, яна пройдзе на гэты раз на тэрыторыі Беларусі. Чакаецца, што восенню будзе прыняты рэгламент Парламенцкага сходу Супольніцтва Расіі і Беларусі, і яно канчаткова аформіцца арганізацыйна, наладзіць кантроль за Выканаўчым камітэтам Супольніцтва за выкананнем прынятых дакументаў. Да гэтага часу, як мяркуе старшыня Парламенцкага сходу Сямён Шарэцкі, будзе сфарміраваны і рабочы апарат гэтай структуры — 32 супрацоўнікі, пяць з якіх будуць знаходзіцца ў Беларусі, а рэшта ў Маскве як цэнтры Супольніцтва.

Акрамя іншага падчас сустрэчы парламентарыяў дзвюх краін беларускі бок прапанаваў расійскім дэпутатам і дзелавым людзям прыняць удзел у канферэнцыі па эканамічнай праблематыцы, якая пройдзе ў Мінску 22 ліпеня. Генадзь Селязнёў зазначыў, што расійскія парламентарыі прымуць у ёй удзел, накіруюць у Мінск прадстаўнікоў бюджэтнага і эканамічнага камітэтаў.

Генадзь Селязнёў паведаміў некаторыя падрабязнасці яго перагавораў з Прэзідэнтам Аляксандрам Лукашэнкам, якія адбыліся вечарам 10 ліпеня. У прыватнасці, ён зазначыў, што ў іх была доўгая размова, звязаная з развіццём расійска-беларускага Супольніцтва. А. Лукашэнка выказаў незадавальненне ад марудліваці ў рэалізацыі пастаўленых мэтаў, асабліва на ўзроўні Выканаўчага камітэта. Г. Селязнёў падтрымаў А. Лукашэнку ў гэтым. Існуе каля сотні сумесных дакументаў, але хутчэйшай іх рэалізацыі перашкаджала сітуацыя ў Расіі, калі ўсё было сканцэнтравана вакол выбарчай кампаніі. Цяпер, калі выбары адбыліся і будзе фарміравацца новы Кабінет Міністраў РФ, з'явіцца магчымасць выправіць упушчэнні, зазначыў Г. Селязнёў. Вынікі прэзідэнцкіх выбараў у Расіі могуць, на яго думку, паўплываць на расійска-беларускія адносіны толькі пазітыўна. «Цяпер Прэзідэнт Ельцын перавыбраны на другі тэрмін, у яго ўжо не будзе балець галава аб тым, як выйграваць на выбарах, яму трэба рэалізоўваць тыя праграмы і абяцанні, якія ён даў у ходзе перадвыбарчай кампаніі. І фактар беларуска-расійскага яднання, Супольніцтва таксама дапамагаў Прэзідэнту ў гэтай кампаніі. Я не думаю, што ў яго знікне цікавасць да гэтага, наадварот, ён будзе яе развіваць далей», — падкрэсліў Генадзь Селязнёў.

Былы кіраўнік урада СССР, а цяпер лідэр дэпутацкай групы «Народаўладдзе» ў Дзяржадуме Расіі Мікалай Рыжкоў падтрымаў гэты тэзіс Г. Селязнёва:

— Я думаю, што наўрад ці зменяцца адносіны Беларусі і Расіі ў сувязі з вынікамі прэзідэнцкіх выбараў у нас. Гэта была не перадвыбарная гульня, а наспелыя дзеянні. А па-другое, і рашэнні Дзяржадумы ад 15 сакавіка настройвалі выканаўчую ўладу на такі ўзровень інтэграцыі. Я думаю, яна будзе працягвацца, але яе трэба рухаць...

Выступленне Г. Селязнёва на сесіі Вярхоўнага Савета Беларусі чытайце ў заўтрашнім нумары «Звязды».

Валер КАЛІНОЎСКІ.

ПЕРАЕМНАСЦЬ У СПРАВЕ ІНТЭГРАЦЫІ БУДЗЕ ЗАХАВАНА

«Выканаўчая і заканадаўчая галіны ў Беларусі засядаюць у адным будынку, і гэта сімвалічна», — заўважыў спікер Дзяржадумы Расіі Генадзь Селязнёў на сустрэчы дэлегацыі ніжняй палаты расійскага парламента, якую ён узначальвае, з прэм'ер-міністрам нашай краіны Міхаілам Чыгірам. Сустрэча адбылася 11 ліпеня ў Доме ўрада і была прысвечана абмеркаванню цяперашняга стану беларуска-расійскіх эканамічных узаемаадносінаў.

Генадзь Селязнёў адзначыў: расійскім парламентарыям вельмі імпануе тое, што дыялог з прадстаўнікамі ўсіх галін беларускай улады праходзіць не на мове дыпламатыі, а як размова добрых сяброў і даўніх партнёраў. Ён паведаміў таксама, што пасля інаўгурацыі прэзідэнта Расіі ніжняя палата парламента плануе хутка і без прамаруджанняў зацвердзіць прэм'ер-міністра і новы састаў урада Расіі. «Я не сумняваюся, што пераемнасць у справе беларуска-расійскай інтэграцыі будзе захавана», — сказаў Генадзь Селязнёў.

Значная частка гутаркі была ўдзелена чыста эканамічным пытанням, у прыватнасці, становішчу ў аграпрамысловым комплексе нашых краін. «Калі мы будзем працягваць ужываць выключна імпартнае харчаванне — будучыні ў нас няма», — катэгарычна заявіў Міхаіл Чыгір. У сувязі з гэтым беларускі бок прапануе рэзка ўзняць пошліны на харчаванне, што ўвозіцца з-за межаў Супольніцтва, каб аказаць падтрымку нацыянальнаму вытворцу аграпрамысловай прадукцыі. Разам з тым Міхаіл Чыгір выказаўся за захаванне канкурэнцыі на рынку харчавання.

Вялікую ўвагу ўдзельнікі беларуска-расійскага дыялога ўдзялілі таксама праблемам інвесціравання нафтаперапрацоўчых прадпрыемстваў нашай рэспублікі.

Вадзім МІЛІЦЫН, БЕЛТА.

Генадзь СЕЛЯЗНЁЎ:
«Беларусь можа стаць жамчужынкай Еўропы»

Учора старшыня Дзяржадумы Расіі Генадзь Селязнёў, у мінулым прафесійны журналіст, які ўзначальваў некалькі вядучых газет былога Саюза, знайшоў час для нязмушанай гаворкі са сваімі беларускімі калегамі.

Пра сітуацыю ў Расіі

Цяпер уладамі на ўзбраенне многае бярэцца з таго, што заяўляе апазіцыя, асабліва па ўзмацненню сацыяльнай палітыкі. На Думе прызнаны дзяржаўны доўг па ўкладах 91 года (памер індэксацыі — 1 ранейшы рубель за 4 ці 5 сённяшніх тысяч). Выплаты будуць як новымі грашыма, так і вэксалямі на куплю кватэры, дачы, дарагіх рэчаў. На думку расійскага спікера, пакуль істотнага прагрэсу ў эканоміцы не бачна, спад не прыпынены. «Дыхаюць» толькі экспартныя галіны. Селязнёў мяркуе, што да канца года долар можа дайсці да 6 тысяч рублёў.

Ваўчарную прыватызацыю кіраўнік Дзяржадумы лічыць самай вялікай авантурай стагоддзя. Не трэба паўтараць памылак Расіі — прыватызацыя не папаўняе дзяржбюджэт. У бюджэт было закладзена 12 трыльёнаў рублёў даходу ад прыватызацыі, а рэальна больш, чым 3 трыльёны, не будзе. 45 працэнтаў насельніцтва Расіі жыве за рысай беднасці, і з кожным годам іх колькасць расце.

(Заканчэнне на 3-й стар.)

ПАРЛАМЕНЦКІ ДЗЁННІК

У «Народнай» з'явіўся рэдактар, абраны парламентам

Вынікам парламенцкіх слуханняў па напрамках эканамічнай палітыкі ў Беларусі, якія адбыліся ў Вярхоўным Савеце 10 ліпеня, стала адпаведная пастанова, якую ўчора прынялі дэпутаты. Згодна з ёй будзе створана часовая камісія па распрацоўцы праграмы эканамічных мер, у якую ўвайшлі 27 дэпутатаў, і сярод іх — усе члены Прэзідыума і старшыні некаторых пастаянных камісій. Кабінету Міністраў даручана сумесна з Вярхоўным Саветам прыняць удзел у выпрацоўцы палажэнняў праграмы, а ўзначаліць часовую камісію дэпутаты прапанавалі Прэзідэнту Беларусі Аляксандру Лукашэнку.

Але, відаць, самым вострым пытаннем учарашняга дня пасяджэння сесіі стала абмеркаванне сітуацыі вакол «Народнай газеты». На разгляд дэпутатаў было прапанавана адразу некалькі варыянтаў выхаду са становішча, якое склалася ў сувязі з указамі Прэзідэнта аб акцыяніраванні гэтага выдання, органа Вярхоўнага Савета. Напрыклад, прапаноўвалася праверыць законнасць акцыяніравання, прыцягнуўшы да гэтай праверкі Генеральнага пракурора Васіля Капітана. Акрамя таго Сямён Шарэцкі паведаміў, што звярнуўся з нагоды акцыяніравання газеты ў Канстытуцыйны суд. Аднachасова выказваліся папрокі ў адрас камісіі па правах чалавека і СМІ. Некаторыя дэпутаты бачылі віну гэтай камісіі ў тым, што сваёй бяздзейнасцю і маўклівай згодай яна дапусціла абвастрэнне становішча з «Народнай газетай». У зале гучалі прапановы вызваліць ад пасады Ігара Катлярова, старшыню камісіі.

Але да такога варыянту не дайшло. Замест гэтага парламент, пазбавіўшыся ад залішняй эмацыянальнасці, вызваліў ад пасады першага рэдактара «Народнай газеты» Іосіфа Сярэдзіча, які калісьці быў зняты ўказам Прэзідэнта. Вядома, гэта была звычайная фармальнасць. Далей парламент вырашыў дзейнічаць у межах сваёй кампетэнцыі як адзінага заснавальніка «Народнай газеты» і, зрабіўшы выгляд, што ўказы аб акцыяніраванні — справа асобная, прыступіў да выбараў новага рэдактара выдання. Было вылучана тры кандыдатуры: ад імя камісіі па правах чалавека і СМІ — дэпутата Леаніда Юнчыка, ад фракцыі «Згода» — Міхаіла Шыманскага, які зараз кіруе газетай, ад фракцыі «Саюз працы» — Мікалая Галко, былога галоўнага рэдактара. Вынікі рэйтынгавага галасавання вызначылі двух лідэраў: Л. Юнчыка і М. Галко, за якіх адпаведна прагаласавала 99 і 44 парламентарыі. За М. Шыманскага выказаліся 32 чалавекі. Абодва кандыдаты перад канчатковым галасаваннем змаглі выступіць перад Вярхоўным Саветам і выказаць сваю пазіцыю, адказаць на пытанні дэпутатаў.

У выніку парламентарыі 122 галасамі падтрымалі свайго калегу, журналіста газеты «Рэспубліка» Леаніда Юнчыка, які заявіў, што пры падтрымцы Вярхоўнага Савета ў яго хопіць мужнасці абараняць на гэтым пасту Канстытуцыю, законы і адстойваць інтарэсы Вярхоўнага Савета. У кулуарах сесіі, акрамя таго, пайшлі чуткі аб магчымым прызначэнні на пасаду намесніка галоўнага рэдактара «Народнай газеты» М. Галко. Сам жа ён з трыбуны ў адказ на пытанне аднаго з дэпутатаў заявіў, што пад рэдактарствам сп. Юнчыка згодзен працаваць на любой пасадзе. Такім чынам, вакол газеты склалася даволі цікавая сітуацыя. Можна чакаць, што выканаўчая ўлада не пагодзіцца з такім развіццём падзей. А вось якімі будуць яе дзеянні ў адказ на рашэнне Вярхоўнага Савета, пакажа час.

Учора ж Вярхоўны Савет пацвердзіў канстытуцыйнай большасцю дапаўненні ў Крымінальны кодэкс, якія вярнуў у парламент Прэзідэнт. Папраўкі датычацца ўвядзення крымінальнай адказнасці за бяздзеянне ўладаў, а таксама за прымушэнне да невыканання рашэнняў Канстытуцыйнага суда. Пасля галасавання дакладчык па гэтаму пытанню, член камісіі па заканадаўству Віктар Ганчар выказаў надзею, што гэтым зроблены першы крок да аднаўлення законнасці ў Рэспубліцы Беларусь.

11 ліпеня на вячэрнім пасяджэнні адбылося ўрачыстае закрыццё першай сесіі Вярхоўнага Савета. Вынікі работы парламента ў кароткай прамове падвёў Сямён Шарэцкі. Аднachасова з нагоды закрыцця сесіі быў прыняты зварот Вярхоўнага Савета да грамадзян Рэспублікі Беларусь. Адкрыццё другой сесіі запланавана на 3 верасня бягучага года.

Юрась ЛЯШКЕВІЧ.

АДНЫМ СКАЗАМ

● За апошнія тры гады ў рэспубліцы **больш за 1 млн. га зямлі** перададзена ва ўладанне і часовае карыстанне грамадзян.

● Па стану на 1 студзеня 1996 года з агульнай масы крэдытных рэсурсаў у банках Беларусі **доўгатэрміновыя крэдыты** склалі 10,4 працэнта, з іх **на жыллёвае будаўніцтва** пайшло 10,57 працэнта, гэта значыць з агульнага аб'ёму крэдытаў — 1,1 працэнта.

● У 1995 годзе **паступленні ў рэспубліканскі бюджэт** ад падатку на нерухомасць склалі 636.152 млн. рублёў, ад плацяжоў за зямлю — 78.731 млн. рублёў.

● На сённяшні дзень **13 воінаў-беларусаў** лічацца прапаўшымі без вестак у Афганістане ў перыяд з 1980 па 1986 год.

● У мінулым годзе ў Беларусі было выяўлена 15.355 **захворванняў на сіфіліс**, а ў 1991 годзе гэта лічба складала ўсяго 520 выпадкаў.

● **Рост даходаў на душу насельніцтва** рэспублікі ў параўнанні з мінулым годам да канца бягучага можа знізіцца на 2-3 працэнты.

● За першае паўгоддзе ў нашай краіне выяўлена 816 злачынстваў, якія звязаны з наркотыкамі, з незаконнага абароту канфіскавана 1 тона 132 кг наркотыкаў.

● Па прагнозах міністра гандлю Беларусі, прырост тавараабароту ў 2000 годзе ў параўнанні з 1995 годам складзе 5,1 працэнта, **доля гандлёвых аб'ектаў, якія пяройдуць у прыватны сектар**, дасягне 80 працэнтаў.

● **Агульны доўг** беларускіх спажыўцоў за расійскі газ па стану на 4 ліпеня складае 5.246.210 мільёнаў беларускіх рублёў.

● **Аляксандр Іванькоў**, ён жа Японччык, які быў арыштаваны ў Нью-Йорку за спробу вымагальніцтва, прызнаны вінаватым у прад'яўленых яму абвінавачаннях: **яму пагражае 40 гадоў** турэмнага зняволення.

РОЗГАЛАС

«СЛАВЯНСКІ БАЗАР»: БЕЛАРУСЬ ВЫГЛЯДАЕ ГОДНА

11 ліпеня адкрываецца V Міжнародны фестываль «Славянскі базар». Як паведамілі журналістам на прэс-канферэнцыі старшыня аргкамітэта фестывалю, мастацкі кіраўнік ансамбля «Песняры» Уладзімір Муляўін, у фестывалі, які працягнецца па 17 ліпеня ў Віцебску, прымуць удзел артысты з 13 краін свету, у тым ліку і неславянскіх — Францыі, Турцыі.

У гэтым годзе, акрамя музычных выступленняў і конкурсаў, чакаюцца самыя розныя іншыя мерапрыемствы — у рамках фестывалю пройдуць конкурс прыгажосці, кінафестываль, «Свята кветак», «Свята дзяцей», «Ночы гумару» і інш. Сярод гасцей фестывалю — зоркі расійскай эстрады Ірына Алеграва, Алег Газманаў, Маша Распуціна, Юрый Антонаў, Сафія Ратару, Людміла Зыкіна, Леанід Агуцін і іншыя. У фестывалі ўдзельнічае дзяржаўны аркестр Беларусі пад кіраўніцтвам Міхаіла Фінберга — з ім будуць праспяваць Андрэй Пятроў, Іосіф Кабзон, а таксама канкурсанты.

Журы фестывалю ўзначальвае А. Пятроў, беларускі бок прадстаўляюць Ул. Муляўін і В. Раінчык. На пытанне пра спансіраванне фестывалю У. Муляўін адказаў, што спонсараў у гэтым годзе менш, чым звычайна, ён паведаміў таксама, што прэзідэнты Расіі, Беларусі і Украіны падпісалі спецыяльнае пасланне па праз выдзяленне сродкаў для арганізацыі і правядзення фестывалю. Сумы ўкладаў застаюцца камерцыйнай тайнай, але, як адзначыў У. Муляўін, «Беларусь выглядае годна».

Дзень Беларусі прызначана правесці 14 ліпеня. У яго падрыхтоўцы ўдзельнічаюць тэатральны рэжысёр Міхаіл Пінігін і мастацкі кіраўнік фестывалю Ігар Мацюхоў. У праграме чакаюцца свята беларускай гульні і фальклору, гала-канцэрт «Беларусь запрашае» і інш. Як сказаў У. Муляўін, [illegible] ансамбля «Харошкі», дзяцячага ансамбля [illegible].

[illegible] фестывалю «Славянскі базар» будуць трансляваць па каналах ГРТ, РТР, БТ, УКРТБ. Украінскае і Беларускае ТБ зробяць спецыяльны выпуск [illegible], а таксама на РТР у прамым эфіры.

Яна САВІЦКАЯ.

АЎКЦЫЁН У ГОМЕЛІ ПАПОЎНІЦЬ БЮДЖЭТ НА МІЛЬЯРД РУБЛЁЎ

Гэтымі днямі ў Гомелі адбыўся чарговы аўкцыён па продажу гарадской камунальнай уласнасці. На таргах былі выстаўлены аб'екты, у асноўным размешчаныя ў цэнтральнай частцы горада.

На гэты раз большасць будынкаў і магазінаў прадавалася ва ўласнасць без дадатковых умоў. [illegible] Гомельскім гарвыканкомам [illegible] аб продажы ўбудаваных і прыбудаваных памяшканняў. [illegible]

У выніку таргоў былі прададзены магазін, будынкі і маёмасць цырульні на агульную суму 1 мільярд 79 мільёнаў рублёў. [illegible]

Сяргей КУРКАЧ.

КРАСЦІ — ДЫК ПЛАТФОРМЫ, ТАРМАЗІЦЬ — ДЫК ПАЯЗДЫ?

У Мінскі АУС на транспарце паступіла паведамленне аб тым, што на перагоне Дзягцярова—Крыжоўка ў час прыпынку грузавога поезда № 2401 невядомыя асобы адчапілі і ўкралі хвастовую платформу, гружаную ліставым абсталяваннем.

[illegible]

Надзея НІКАЛАЕВА.

У ПЕРШЫМ ПАЎГОДДЗІ ДЗЯРЖАЎНУЮ МЯЖУ БЕЛАРУСІ ПЕРАСЕКЛА КАЛЯ СЯМІ МІЛЬЁНАЎ ЧАЛАВЕК

У галоўным упраўленні Пагранічных войскаў рэспублікі падведзены вынікі аператыўна-службовай дзейнасці войскаў за першае паўгоддзе 1996 года.

Як паведамілі БелаПАН у прэс-службе Пагранічных войскаў Беларусі, у студзені—чэрвені бягучага года дзяржаўную мяжу рэспублікі перасекла каля 7 мільёнаў чалавек, што амаль на 2 мільёны больш, чым за аналагічны перыяд 1995 года. На 500 тысяч больш, у параўнанні з першым паўгоддзем мінулага года, перасякло мяжу транспартных сродкаў. [illegible]

У першым паўгоддзі беларускімі пагранічнікамі пры спробах нелегальнага перасячэння дзяржаўнай мяжы было затрымана 1302 чалавекі. З іх у пунктах пропуску — 568, па-за пунктамі пропуску — 734, што ў два разы больш, чым за той жа перыяд 1995 года. З падробленымі дакументамі на мяжы затрымана 382 чалавекі. [illegible] — 716 чалавек — [illegible].

У першым паўгоддзі на дзяржаўнай мяжы канфіскавана больш як 57 тысяч долараў, 72 адзінкі зброі, падрыхтавана 205 спроб кантрабанды [illegible].

Вячаслаў БУДКЕВІЧ, БелаПАН.

МАЛЫЯ ПРАДПРЫЕМСТВЫ — ВЯЛІКІ БІЗНЕС

Учора ў Доме літаратара адбылася адкрыццё і першы дзень работы міжнароднай канферэнцыі па наступнай праблеме: «Вопыт фінансавай падтрымкі малых і сярэдніх прадпрыемстваў у краінах СНД», у якой прынялі ўдзел спецыялісты міжнародных фінансавых арганізацый, прадстаўнікі ўладных структур Беларусі і замежных пасольстваў, вядомы прадстаўнікі самога бізнесу і іго саюзаў.

[illegible]

Прызнанне факту ўдзелу адносна слабых рэальнага бізнесу [illegible] падтрымкі яго з боку [illegible].

Кар. «Звязды».

Эдуард ЗБАРОЎСКІ: «Сённяшнія эканамічныя ўмовы вымушаюць шукаць новыя падыходы да забеспячэння нармальнага існавання інвалідаў у грамадстве...»

Сухая статыстыка, што датычыцца інвалідаў, уражвае. Сёння іх на Беларусі 424 тысячы чалавек. Для параўнання: у 1986 годзе інвалідаў было 308.880 чалавек. Да ўсяго ж, 424 тысячы — гэта не поўная лічба, а толькі лік тых людзей, хто заяўляе, вымушаны заявіць аб сваёй інваліднасці. І адпаведна — атрымлівае пенсію. Болей нагляднымі з'яўляюцца паказчыкі першаснага выхаду на інваліднасць. У 1995 годзе інвалідамі прызнаны 64.950 чалавек. З іх — 31.021 у працаздольным узросце. Пры гэтым, з агульнай лічбы інвалідаў працаздольнага ўзросту хваробы сістэмы кровазвароту ў 7.349 чалавек, анкалагічныя захворванні — у 5.552, хваробы нервовай сістэмы і органаў пачуццяў — у 4.053, траўмы — у 2.454, псіхічныя захворванні — у 2.387 і г. д. Першасны выхад на інваліднасць у 1995 годзе стаў ніжэйшы за 1993 (86.612), хаця і шмат вышэйшы за 1986 год (45.299 чалавек).

Ідучы на сустрэчу з дырэктарам Беларускага навукова-даследчага інстытута экспертызы працаздольнасці і арганізацыі працы інвалідаў доктарам медыцынскіх навук прафесарам Эдуардам Іосіфавічам Збароўскім, меркаваў, што размова наша будзе весціся ў межах медыцынскіх клопатаў пра інвалідаў. Атрымаўся ж дыялог шмат шырэйшым, выходзячым за рамкі аднаго толькі здароўя фізічнага. Інакш, відаць, і немагчыма.

— Эдуард Іосіфавіч, калі не памыляюся, раней ваша ўстанова знаходзілася ў саставе Міністэрства сацыяльнай абароны...

— Зараз інстытут адносіцца да Міністэрства аховы здароўя. Здарылася гэта з прыняццем першага ў Беларусі ў 1991 годзе закона аб інвалідах. Дакладней — закона «Аб сацыяльнай абароне інвалідаў». Згодна з ім і было прынята рашэнне па каардынацыі пытанняў інваліднасці праз Міністэрства аховы здароўя, паколькі яно першае сутыкаецца з праблемай інваліднасці, адказвае за прафілактыку, павінна забяспечваць адпаведную лячэбную дапамогу і да наступлення інваліднасці, і пасля. Так што, вырашаючы ўсе пытанні з Міністэрствам аховы здароўя, мы ўсё ж працуем у цесным кантакце з іншымі ўстановамі — з Міністэрствам сацыяльнай абароны, Міністэрствам адукацыі, Міністэрствам працы, таварыствамі інвалідаў. Нават наладжваем сувязі з рэлігійнымі канфесіямі. І лічым гэта справай даволі перспектыўнай. Асноўныя ж накірункі дзейнасці інстытута — пытанні папярэджання інваліднасці, медыка-сацыяльная экспертыза інваліднасці, праблемы рэабілітацыі ў шырокім сэнсе слова.

— Дарэчы, пра рэабілітацыю... Які сэнс укладваецца ў гэтае вызначэнне?

— Па-першае, аднаўленне сацыяльных магчымасцей чалавека ў грамадстве, якія парушаюцца ў выніку яго захворвання альбо дакладней — у выніку наступстваў таго ці іншага захворвання. Наша задача — аднавіць магчымасці чалавека, пераадолець пэўныя дэфекты, зрабіць усё, каб інвалід мог сам займацца працоўнай дзейнасцю і вырашаць свой лёс самастойна. Каб знаходзіўся ў мінімальнай залежнасці ад нейкіх дабрачынных фондаў, увогуле ад дабрачыннай дзейнасці дзяржавы. Пагадзіцеся ж, дзяржаўныя магчымасці па сацыяльнай абароне чалавека маюць пэўныя межы. Асабліва з сённяшнім станам эканомікі. Дзяржава проста не мае магчымасці аказаць усім такую дапамогу, якой чакаюць, пры якой інвалід мог бы адчуваць сябе нармальна забяспечаным.

— І як жа гэта ажыццяўляецца, якімі шляхамі вы прапануеце ісці інваліду, каб дамагчыся сацыяльнай, скажам так, самастойнасці?

— Пяць апошніх гадоў, вызначыўшы дакладную канцэпцыю (і не толькі наш інстытут, а яшчэ дзесяткі іншых устаноў), мы працавалі над навукова-тэхнічнай праграмай «Рэабілітацыя». Дзейнічае шэраг метадаў медыцынскай рэабілітацыі і медыка-сацыяльнай экспертызы. Распрацавалі некалькі дзесяткаў назваў тэхнічных сродкаў. Асобна звярнулі ўвагу на розныя профілі захворванняў, інваліднасці: кардыялагічны, неўралагічны, артапеда-траўматалагічны. У сувязі з ампутацыяй, захворваннямі суставаў, лёгкіх, псіхічных і гэтак далей. Словам, самы шырокі спектр клопатаў быў улічаны. Многія разглядаемыя ў рамках «Рэабілітацыі» пытанні насілі самы канкрэтны, практычны характар. Да нас ідуць людзі за дапамогай па самых розных пытаннях, як медыцынскіх, так і жыццёвых, працоўных, ледзь не кожны дзень бачу слёзы на вачах людзей.

Але, акрамя гэтага, вырашаліся канцэптуальныя задачы. Такая сацыяльная сістэма абароны інвалідаў, якая склалася некалі ў рамках СССР, калі была адносна стабільная праца на большасці прадпрыемстваў, калі стабільнасцю вызначаліся адлічэнні ў фонд сацыяльнай абароны і можна было падтрымліваць дастатковым узровень пенсій, загадала доўга жыць, рухнула. Ранейшых магчымасцей ужо не вернеш. Сёння мы жывём у іншых умовах. Забяспечыць інваліда так, каб ён адчуваў сябе камфортна, дзяржава ўжо наўрад ці зможа. Вось і вынікае наша найважнейшая задача — знайсці такі падыход, каб без асаблівага павелічэння затрат усё ж задаволіць агульныя патрэбы інваліда...

— Эдуард Іосіфавіч, інстытут, наколькі я разумею, знаходзіцца ў складаным становішчы. З аднаго боку — боль кожнага інваліда паасобку. З другога — адсутнасць у дзяржавы магчымасцей дапамагчы ў той ступені, у якой гэта патрэбна...

— У савецкі час нас добра прывучылі да спажывання. Тагачасныя законы гарантавалі правы. Дзяржава брала на сябе адказнасць. І вельмі мала гаварылася аб абавязках. У чым гэта сёння праявілася, калі гаварыць пра негатыўны бок справы? Была абрана канцэпцыя, якая выключала ўсялякую інтэграцыю інваліда ў грамадстве. Сёння гэта ўжо не падыходзіць. Інвалід, безумоўна, і зараз не ў стане з'яўляцца канкурэнтаздольным суб'ектам на рынку працы. Атрымліваецца прынцып «нажніц»: пенсій не хапае, а дадатковыя грошы зарабіць даволі цяжка ці зусім немагчыма.

— Дык усё ж, як чалавеку-адзінцы знайсці выйсце?

— Пошукамі выйсця мы і займаемся. З аднаго боку — актыўная медыцынская рэабілітацыя, стараемся зрабіць усё магчымае, каб папярэдзіць, абмежаваць дэфекты, якія стрымліваюць, парушаюць нармальную жыццядзейнасць.

— Але ж ужо і на першым этапе мільён праблем чакае. Сярод іх — і страшэнная дарагоўля лекаў, медыцынскіх прэпаратаў...

— Не спяшайцеся сцвярджаць гібенне нашай медыцыны. Ахова здароўя, дзякуй Богу, у нас яшчэ дзейнічае. І ўлічваючы сучасны стан эканомікі, даволі паспяхова. Але тут ёсць наступная вельмі важная акалічнасць. Патрэбна змена псіхалогіі ў дзейнасці медыцынскіх устаноў. Яны, іх кіраўніцтва, іх калектывы павінны асэнсаваць: медустановы павінны адказваць за канчатковы вынік лячэння. Іначай жа пра якую медыцынскую рэабілітацыю можна весці размову? А часам і сярод калег існуе такое меркаванне, што, маўляў, інваліды — гэта клопат інстытута экспертызы. Прабачце, але ж мы ўсяго толькі адна ўстанова...

— Эдуард Іосіфавіч, і тым не меней можна сцвярджаць, што ў дзяржаве існуе сістэма ўстаноў, здольная ахапіць усе грані рэабілітацыі інвалідаў — медыцынскую, сацыяльную, прафесіянальную?

— На жаль, акрамя медыка-рэабілітацыйных экспертных камісій ды пратэзнага аб'яднання іх амаль няма. Цэнтралізаваная сістэма адсутнічае. Што датычыць нашага інстытута, то яго можна лічыць у значнай ступені навукова-метадычным цэнтрам па рэабілітацыі інвалідаў. Мы выконваем і сацыяльную функцыю. Прымалі самы актыўны ўдзел у распрацоўцы закона «Аб сацыяльнай абароне інвалідаў», а таксама закона «Аб папярэджаннях інваліднасці і рэабілітацыі». Зараз ствараем навукова-практычныя рэкамендацыі, каб гэтыя законы працавалі.

— А наколькі хапае існуючай заканадаўчай базы для вырашэння ўсіх праблем інвалідаў?

— Тэарэтычна мы ўяўляем увесь спектр праблем. У нас цесныя сувязі з замежжам. Прынятыя законы праходзілі экспертызу ААН. Але ж закон не можа ўлічыць усіх нюансаў. Да кожнага літаральна артыкула патрэбны інструкцыі, палажэнні. Хаця і беларускімі законамі (відаць, упершыню сярод краін СНД) даволі падрабязна распісана дзяржаўная канцэпцыя па праблемах інвалідаў. Але выкананне заканадаўства патрабуе адпаведнага фінансавага забеспячэння.

Дарэчы, у кантролі за канцэпцыяй выключную ролю адыгрывае Міжведамасны савет па праблемах інвалідаў пры Кабінеце Міністраў.

— Хацелася б усё ж некалькі падрабязней даведацца пра вяртанне, магчымае вяртанне чалавека да актыўнага жыцця?

— Заканадаўствам, усімі нормамі прадугледжаны адносна максімальны тэрмін хваробы ў чатыры месяцы. Калі ўжо становіцца ясным, што чалавек не зможа вярнуцца на сваю папярэднюю працу, то трэба пачынаць вырашаць яго пытанне. Распрацаваны падыход, згодна з якім і праходзіць медыка-прафесіянальная рэабілітацыя. Гэта дазваляе скараціць чыста медыцынскі перыяд. Ужо прыходзячы атрымліваць інваліднасць, чалавек можа разлічваць на атрыманне спецыяльных, канкрэтных рэкамендацый. Гэтым якраз і займаецца зусім новае наша падраздзяленне — па прафарыентацыі інваліда. Распрацавалі спецыяльныя тэсты. Стварылі аддзяленні лячэбнай фізкультуры, працатэрапіі, псіхадыягностыкі і псіхатэрапіі. Ствараем службу па тэхнічных сродках рэабілітацыі. Словам, мы імкнёмся, дэталёва вывучыўшы чалавека, улічваючы характар яго інваліднасці, падказаць, як лепшым чынам распарадзіцца яму далейшым лёсам.

— А ці не носяць вашы рэкамендацыі характар нейкіх, узятых са столі прыдумак? Ці заўсёды яны да месца?

— Тое, што нашы рэкамендацыі абгрунтаваны, здаецца, я ўжо даказаў вам. Варта, мусіць, дадаць яшчэ тое, што мы цесна супрацоўнічаем са службамі занятасці. Даючы тыя альбо іншыя рэкамендацыі, мы ведаем, якія прафесіі патрэбны ў тым альбо іншым рэгіёне. Але ж стараемся яшчэ і дапамагчы ў авалоданні новай прафесіяй. Толькі за апошні год рэкамендацыі па прафарыентацыі і працаўладкаванню ў нашым інстытуце атрымалі тысячы чалавек. 24 інваліды вучацца ў эксперыментальным вучэбным цэнтры па вывучэнню новай прафесіі, яны навучыліся валодаць камп'ютэрам. Такія людзі — знаходка для любой камерцыйнай фірмы, для любога дзяржаўнага прадпрыемства.

— Застаецца пашкадаваць, што ўсяго толькі невялікая частка — тысяча людзей — спрабуе вярнуцца да актыўнага жыцця, атрымаўшы ў вас новую прафесію. Як вядома, за адзін год інвалідамі ў краіне становяцца дзесяткі тысяч людзей. Які лёс іх чакае? Калі мы ўжо спадобімся цывілізаванаму свету, дзе ў кожнай з краін існуюць дзесяткі цэнтраў па прафесіянальнай рэабілітацыі інвалідаў?! Да гэтага падштурхоўвае і тое, што ў кожнай краіне не менш 10 працэнтаў людзей маюць дэфекты здароўя, за якімі стаіць патрэба ў іх сацыяльнай абароне і падтрымцы і ў першую чаргу праз рэабілітацыю, а затым — належную пенсію, калі ўжо не ўдаецца праз рэабілітацыю даць добры заробак.

Гутарыў Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

«НЕ ДАЦЬ САБЕ ЗАСОХНУЦЬ»

Лета ў разгары, не вельмі гарачае, але яшчэ жыве надзея дачакацца кампенсацыі за доўгую і халодную зіму. А ў гарачыню амаль заўсёды з'яўляецца жаданне неяк асвяжыцца. Дзе, чым і за колькі можна прагнаць смагу ў Мінску летам?

Памятаецца, калі мы яшчэ будавалі камунізм, савецкая ўлада была падмацавана не толькі электрыфікацыяй, але і аўтаматызацыяй, што праяўлялася, у асаблівасці, у прысутнасці на вуліцах горада аўтаматаў «Газіраваная вада». Якраз яны і адпускалі прахалоду за адну і тры капейкі. І гэта задавальняла ўсіх, за выключэннем, хіба што, санітарна-эпідэміялагічнай службы. Шклянкі, якія знаходзіліся ў агульным карыстанні і абы-як апаласкваліся халоднай вадой, спрыялі распаўсюджванню захворванняў.

Цяпер горад па зразумелых прычынах пазбавіўся аўтаматаў, затое ўзбагаціўся значнай колькасцю «міні-кафэ» пад адкрытым небам (язык не паварочваецца сказаць «на свежым паветры» — «аазісы шчасця» размешчаны ў непасрэднай блізкасці ад праезнай часткі дарогі). Арыенцірам для жадаючых асвяжыцца служаць не толькі разнакаляровыя бутлі, але і пярэстыя парасоны, што даюць прахалоду вашай галаве, а таксама пластыкавыя «крэслы», якія абяцаюць адпачынак нагам.

У такіх імправізаваных «міні-кафэ» вам прапануюць тыя ж напіткі, што і ў кожнай краме: мінеральную ваду, газіраваныя напіткі імпартнай і айчыннай вытворчасці, фруктовыя сокі і негазіраваныя фруктовыя напіткі. Толькі, у адрозненне ад крамы, усё можна купляць на разліў. Напрыклад, шклянка мінеральнай вады каштуе 600—800 рублёў, а фруктовага напітку — 1.200. Тыя ж дзвесце мілілітраў натуральнага соку абыдуцца крыху даражэй — у 3.500—5.000 рублёў. Дзе-нідзе, дзеля экзотыкі, можна пакаштаваць італьянскага віна (10.000 рублёў за шклянку) ці таго ж замежнага піва (12.000—24.000 рублёў).

«Кафэ пад парасонамі» ўзнікаюць каля сваіх прабацькоў — стацыянарных кафетэрыяў, крамаў, кафэ і ларкоў. Тут той жа асартымент напіткаў, тыя ж цэны, але гандаль не спыняецца нават у дажджлівыя дні. Менавіта ў такіх кафэ і крамах устаноўлены аўтаматы, якія на месцы гатуюць газіраваныя, добра ахалоджаныя напіткі, тыпу «Спрайт» (каля 3.000 рублёў за шклянку).

У горадзе жыве і квітнее гандаль на разліў квасам і, асабліва, півам, толькі ў тых месцах, дзе ўстаноўлены ізатэрмічныя ёмістасці. Літр піва каштуе (у сярэднім) 5.400, а квасу — 3.200 рублёў.

Такім чынам, горад забяспечаны прахаладжальнымі напіткамі на любы густ у дастатковай меры. Нават у нешматлікія гарачыя дні гэтага года ажыятажу вакол названых вышэй месцаў гандлю не ўзнікала.

План забеспячэння горада напіткамі існуе ва ўпраўленні гандлю. Аднак там вітаюць і ініцыятыву прадпрыемстваў арганізоўваць побач дадатковыя месцы гандлю, а іх колькасць рэгулюецца толькі попытам. Вядома, далёка не ўсе «кафэ», «ларкі» і ім падобныя паляпшаюць інтэр'ер горада, але гэта праблема пакуль практычна невырашальная ў сілу нашай галечы.

За каментарыямі па сітуацыі з нашым «усеагульным ахаладжэннем» мы звярнуліся да загадчыцы аддзялення гігіены харчавання Мінскага гарадскога цэнтра гігіены і эпідэміялогіі Надзеі Раманаўны Астапавай. Паралельна з праблемай забеспячэння амаль двухмільённага горада прахаладжальнымі напіткамі паўстае, безумоўна, пытанне кантролю якасці тавару і захоўвання ўсіх санітарных нормаў гандлю. І вось што Надзея Раманаўна патлумачыла:

— Відавочна, што кантроль якасці напіткаў ажыццяўляецца на прадпрыемствах-вытворцах, там створаны неабходныя ўмовы (лабараторыі, спецыялісты і гэтак далей). Усе імпартныя тавары праходзяць праз сертыфікацыю. Куды цяжэй захаваць санітарныя ўмовы гандлю. Кантроль пачынаецца з таго, што без узгаднення з цэнтрам гігіены і эпідэміялогіі (з яго раённымі падраздзяленнямі) ні дзяржаўнае, ні прыватнае прадпрыемства не атрымаюць дазвол на гандаль наогул.

Санітарныя службы перыядычна праводзяць рэйдавыя праверкі, выяўляючы парушэнні тэрмінаў і ўмоў рэалізацыі напіткаў. Але падобныя рэйды — з'ява даволі рэдкая (адвечная прычына — адсутнасць магчымасцей і сродкаў), а штрафы, якія накладваюцца на дырэктараў прадпрыемстваў ці, радзей, на прадаўцоў, смехатворныя, улічваючы, што гаворка ідзе аб здароўі людзей. Нам з вамі застаецца спадзявацца на прыстойнасць работнікаў гандлю.

Дзеля справядлівасці адзначым, што, па-першае, умовы продажу пакрысе паляпшаюцца (аб гэтым сведчыць, напрыклад, скарыстанне аднаразовых шклянак). Па-другое, сур'ёзныя парушэнні даволі рэдка сустракаюцца, а выпадкаў атручэння напіткамі апошнім часам не было.

На мой уласны погляд, прагнаць смагу ў Мінску не цяжка, не вельмі дорага (танней можна прамачыць горла толькі вадой з-пад крана) і бяспечна настолькі, наколькі наогул можа быць бяспечным наша жыццё.

Вольга СТАЎРОЎСКАЯ.

САВЕТ ЕЎРОПЫ ПРА ЧАЧНЮ

Чачэнская праблема заўсёды была важнай у адносінах Савета Еўропы і Расіі. Менавіта з прычыны вайны ў Чачні ў свой час была замарожана заяўка Расіі на прыняцце ў гэтую арганізацыю. Пазней спецыяльныя дэлегацыі Савета Еўропы ўвесь час наведвалі чачэнскую тэрыторыю, вывучалі стан захавання правоў чалавека, праблемы мірнага насельніцтва, патрабуючы спынення баявых дзеянняў, закрыцця так званых фільтрацыйных лагераў, абмену заложнікамі і г. д. Такія жорсткія ўмовы былі пастаўлены перад Расіяй і ў студзені гэтага года, калі Парламенцкая асамблея СЕ прыняла нялёгкае рашэнне аб прыёме Расіі ў Савет Еўропы. Пасля гэтага патрабаванні адносна сітуацыі ў Чачні сталі яшчэ больш жорсткімі. Выказваючы задавальненне ад таго, што нарэшце распачаўся сур'ёзны міратворчы дыялог і падпісаны пагадненні аб спыненні агню паміж федэральнымі ўладамі Расіі і чачэнскімі сепаратыстамі, дэпутаты Парламенцкай асамблеі Савета Еўропы настойваюць на далейшым руху па вызначэнню статуса Чачні, у прыватнасці гучаць усё больш настойлівыя прапановы аб рэферэндуме сярод чачэнскага насельніцтва на гэтую тэму. Разам з тым падчас разгляду на апошняй, летняй сесіі Парламенцкай асамблеі СЕ гучала занепакоенае пытанне: а ці не зменяцца міратворчыя падыходы Расіі пасля прэзідэнцкіх выбараў? Ці не былі ўсе пазітыўныя дасягненні па гэтай праблеме толькі часткай прапагандысцкіх дзеянняў, патрэбных для перавыбрання Б. Ельцына на другі тэрмін?

Так ці інакш, Савет Еўропы працягвае кантраляваць сітуацыю ў Чачні і станоўча ўплываць на яе. Адным з самых цікавых пытанняў на чэрвеньскай сесіі ПАСЕ была менавіта гэтая праблема. Парламенцкім дэбатам папярэднічалі паездкі спецыяльна створанага камітэта ПАСЕ ў Маскву, Грозны, Урус-Мартан і Назрань. Інфармацыйны даклад пасля вынікаў гэтай паездкі, прадстаўлены вядомым швейцарскім дэпутатам Эрнстам Мюлеманам, і адкрываў дыскусію па сітуацыі ў Чачні.

«Чачня цяпер стала еўрапейскай праблемай, да якой павінны быць прыкладзены еўрапейскія стандарты ў галіне абароны правоў чалавека і нацыянальных меншасцей», —лічыць нарвежскі парламентарый Галгрым Берг, маючы на ўвазе цяперашняе членства Расіі ў Савеце Еўропы. «Брутальная вайна ў Чачні павінна быць закончана. Расія як дзяржава — член СЕ не можа ўжываць насілле ў адносінах да сваіх грамадзян», — падтрымаў яго Р. Пасіліна з Фінляндыі. Гэта стала натуральным патрабаваннем, выкананне якога, аднак, залежыць ад шмат якіх унутраных расійскіх і чачэнскіх падзей.

ЧАЧНЯ ПАСЛЯ МІРНЫХ ПАГАДНЕННЯЎ

Пабываўшы на месцах былых баёў у Чачні, сустрэўшыся з лідэрамі расійскай дзяржаўнай палітыкі адносна Чачні, еўрапейскія парламентарыі змаглі скласці пэўнае уяўленне аб сённяшняй сітуацыі ў Чачні. Паводле слоў міністра юстыцыі Расіі В. Кавалёва, фільтрацыйныя лагеры і пункты дасудовага ўтрымання ў Чачні цяпер дзейнічаюць паводле законаў, умовы ў іх пакуль ніжэйшыя адпаведных міжнародных стандартаў, але яны паляпшаюцца. Міністр унутраных спраў Расіі А. Кулікоў тым часам падкрэсліў, што колькасць затрыманых у гэтых лагерах істотна зніжана: з 1400 у студзені да менш 30 цяпер. Аднак прадстаўнікі чачэнскага боку не давяраюць гэтым лічбам. Дэпутат К. Оюланд з Эстоніі, член названага спецыяльнага камітэта па Чачні, здзіўляецца, што ў той час, калі высокапастаўленыя расійскія чыны заяўляюць аб наяўнасці толькі аднаго дасудовага лагера ўтрымання, дык чачэнцы гавораць, што ёсць прынамсі сем сакрэтных фільтрацыйных лагераў, якія існуюць паўтара года. І любая спроба знайсці гэтыя лагеры можа каштаваць жыцця...

З другога боку, міністр Кулікоў сцвярджае, што 131 салдат і 187 будаўнікоў знаходзяцца ў якасці заложнікаў у паўстанцаў. Сілы саміх паўстанцаў ацэньваюцца расійскімі чынамі вельмі сціпла. Паводле Кулікова, у сепаратыстаў засталося ад 500 да 800 баевікоў, 300 наёмнікаў з замежных краін, большасць з якіх, аднак, ужо загінула або сышла пасля падзення Бамута, а таксама две-тры тысячы ўзброеных цывільных апалчэнцаў, многія з якіх ужо гатовы здаць зброю, але знаходзяцца пад пагрозай баевікоў, што забараняюць ім рабіць гэта. Саветнік прэзідэнта Расіі па міжнародных справах Дзмітрый Рурыкаў выказаў парламентарыям з СЕ свае сумненні ў тым, што сярод палявых камандзіраў сепаратыстаў ёсць дастатковая дысцыпліна. Паводле яго звестак сярод кіраўніцтва сепаратыстаў існуе чатыры розныя цячэнні, і З. Яндарбіеў кантралюе не больш як 50 працэнтаў байцоў, а каля 20 працэнтаў адчайных баевікоў дзейнічаюць беспарадкава.

Паводле ацэнак міністра ўнутраных спраў РФ Кулікова, 16 тысяч паўстанцаў за час вайны было забіта... Паводле ж інфармацыі польскага парламентарыя Аліцыі Гжэскавяк, у гэтай вайне было забіта або знікла без вестак 115.000 прадстаўнікоў чачэнскага народу, уключаючы жанчын і дзяцей... «Зоны міру і згоды» ў Чачні цяпер займаюць каля 70 працэнтаў тэрыторыі, якая паступова пераходзіць пад уладу адміністрацыі Д. Заўгаева. На думку апошняга, у Чачні засталося не больш тысячы цвёрдалінейных прыхільнікаў вайны, якія ўчыняюць нямала актаў індывідуальнага тэрарызму. Румынскі парламентарый Адрыян Севярын, аднак, вельмі крытычна паставіўся да гэтага паняцця «зоны міру і згоды»:

— Калі я чую пра такія зоны, мне думаецца: так, такія ж зоны ёсць і ў маёй краіне, мы называем іх могілкамі. Могілак у Чачні шмат... Савет Еўропы павінен працягваць свой націск у барацьбе супраць генацыду.

Тым часам, еўрапейскіх парламентарыяў непакоіць, што мірныя дамоўленасці зрываюцца, абстрэльваюцца салдаты, тэлерадыёцэнтры, што вайсковая і цывільная адміністрацыя ў Чачні не заўсёды кіруецца пазітыўнымі распараджэннямі з Масквы.

АДНОСІНЫ ЧАЧЭНЦАЎ І РУСКІХ

Як паведаміў парламентарыям з Савета Еўропы першы намеснік міністра нацыянальнасцей і рэгіянальнай палітыкі РФ Андрэй Чарненка, за гады праўлення Д. Дудаева толькі з нафтавай прамысловасці Чачні сышло каля 200.000 этнічных рускіх. З 1991 па 1995 гады колькасць нечачэнцаў у структуры насельніцтва Ічкерыі ўпала з 42 да 20 працэнтаў ад агульнага саставу. Адносіны паміж рускімі і чачэнцамі, паводле ацэнак членаў спецыяльнага камітэта СЕ па Чачні, вельмі дрэнныя: «Рускія бачаць у чачэнцах бандытаў, а чачэнцы, якія з'яўляюцца мусульманамі, бяруць пад увагу пэўныя недахопы рускіх, у прыватнасці, злоўжыванне алкаголем». Адзначаецца, што няма даверу і між жыхарамі Чачні і федэральнымі войскамі, што знаходзяцца тут.

У час паездак у Чачню члены камітэта па Чачні СЕ сустракаліся і з лідэрамі чачэнскіх сепаратыстаў Саідам—Гасанам Абумуслімавым і Маўленам Саламавым, якія адмаўляюць магчымасць перагавораў да таго, як федэральныя войскі выйдуць з Чачні. «Толькі незалежнасць з'яўляецца нам гарантыяй супраць палітыкі генацыду ў будучым. Чаму нашы гарады і вёскі неразборліва бамбяць і абстрэльваюць? Самашкі былі цалкам разбураны. Рускія генералы не слухаюць Маскву. Не можа быць раззбраення насельніцтва да вываду войскаў... Чачэнцы ніколі не пагодзяцца з рускім заваяваннем, яны не сепаратысты, яны ніколі не ўступалі ў Расійскую Федэрацыю, калі тая фарміравалася. Няма этнічнага сваяцтва паміж рускімі і чачэнцамі. Гэтыя два народы псіхалагічна несумяшчальныя. Антычачэнскія стэрэатыпы пашыраны ў Расіі, генерал Лебедзь называе нас «нацыяй крымінальнікаў»... Самавызначэнне Чачні па татарстанскай мадэлі прымальна толькі ў дэмакратычнай Расіі. Еўропа мае два стандарты: чаму незалежнасць прызнаецца неабходнай для балтыйскіх краін, але не для Чачні? Незалежная Чачня магла б уступіць у СНД...» — заяўлялі парламентарыям з краін Еўропы чачэнскія незалежныя лідэры.

ПРАБЛЕМА СТАТУСУ ЧАЧНІ

Відавочна, што чачэнскія сепаратысцкія лідэры не адмовіліся ад ідэі незалежнасці. Расія гатова пайсці на некаторыя ўступкі, але ў межах федэрацыі. Прадстаўнік Барыса Ельцына ў Чачні Алег Лобаў заначыў у размове з парламентарыямі, што праект дагавора з Чачнёй, які цяпер распрацоўваецца, утрымлівае ў сабе прапановы па максімальнай аўтаноміі Чачэнскай рэспублікі ў саставе Расійскай Федэрацыі. Яны ўключаюць у сябе і права адносінаў з замежнымі краінамі, толькі пры ўмове каардынацыі з МЗС Расіі. На думку Лобава, значная частка грамадзян Чачні жадае жыць у Федэрацыі. Прадстаўнікі ПАСЕ, выступаючы на спецыяльным пасяджэнні, прысвечаным сітуацыі ў Чачні, неаднаразова выказваліся, што кожная краіна мае права бараніць сваю тэрытарыяльную цэласнасць. Але, як бачыць гэтую праблему парламентарый Уладзімір Саланары з Малдовы, праблема не ў тым, што Расія спрабуе выкарыстаць гэта сваё права, але ў тым, што яна дзейнічае неадэкватна, неразборліва выкарыстоўвае вайсковую сілу, масава парушаючы пры гэтым правы чалавека. Прадстаўнік Фінляндыі Я. Лааксо прапануе расіянам выкарыстаць у адносінах да Чачні тую ступень самакіравання, якую раней Фінляндыя мела пры царскай Расіі. Але многія з парламентарыяў, якія выступалі па гэтай праблеме, зазначалі, што пытанне статусу Чачні лепш за ўсё рашаць на агульначачэнскім рэферэндуме.

Савету Еўропы таксама карысна было б ведаць пазіцыю большасці чачэнцаў для таго, каб больш свядома будаваць сваю палітыку адносна чачэнскай праблемы. Хаця некаторыя парламентарыі перакананы ўжо цяпер: «Чачэнцам няма патрэбы ў перагаворах аб іх статусе, ім патрэбен рэферэндум, чачэнцы з'яўляюцца не нацыянальнай меншасцю, але нармальным народам без сваёй незалежнай дзяржавы. Наш абавязак даць чачэнскім людзям магчымасць выбраць, якія кантакты з Масквой яны хочуць мець.» (Берг, Нарвегія).

Кіраўнік расійскай дэлегацыі ў Парламенцкай асамблеі Савета Еўропы Уладзімір Лукін лічыць іначай:

— Найбольшай праблемай з'яўляецца не статус Чачні, а тое, што здарыцца пасля таго, як гэтае пытанне будзе вырашана. Справа ў тым, што ёсць небяспека грамадзянскай вайны: Чачня можа стаць наступным Афганістанам. А канфлікт у Афганістане зараз нашмат горшы, чым тады, калі там былі рускія.

Яшчэ адзін расійскі дэпутат, Аверчаў, перасцярог сваіх калег ад пошуку хуткіх рашэнняў:

— Мандат камітэта па Чачні складаны, неадкладных вынікаў чакаць нельга. Паспешлівыя рашэнні не ўваходзяць у расійскія інтарэсы. Зразумела, што цяпер існуе магчымасць прыняцця мірнага рашэння. Я згодзен з калегамі, што вераць у тое, што намаганні да міру не былі толькі перадвыбарнай тактыкай.

Праблема Чачні застаецца, і Савет Еўропы яшчэ раз падкрэсліў, што ён хоча станоўча ўплываць на яе са свайго боку. У прыватнасці, было прапанавана правесці ў верасні гэтага года дыялог паміж рознымі бакамі ў гэтым канфлікце на нейтральнай тэрыторыі, у Страсбургу.

Валер КАЛІНОЎСКІ.

Страсбург—Мінск.

ПАСТАНОВЫ ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Аб узнагароджанні групы пракурорскіх работнікаў Ганаровай граматай Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

За высокі прафесіяналізм і бездакорную службу ўзнагародзіць Ганаровай граматай Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь:

Бондара Аляксандра Пракопавіча — старшага следчага па асабліва важных справах Пракуратуры Рэспублікі Беларусь.

Вайцяховіча Франца Іосіфавіча — пракурора Круглянскага раёна.

Дашука Івана Ціханавіча — пракурора Брагінскага раёна.

Сеўрукевіча Аляксандра Паўлавіча — намесніка начальніка аддзела па нагляду за следствам у органах пракуратуры.

Стасевіч Тамару Аляксандраўну — намесніка пракурора Івацэвіцкага раёна.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШАРЭЦКІ.

1 ліпеня 1996 г., г. Мінск.
№ 437-XIII

Аб узнагароджанні Забалотнікавай З. Я. Ганаровай граматай Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

За шматгадовую добрасумленную працу, вялікі асабісты ўклад ва ўдасканальванне вытворчасці ўзнагародзіць галоўнага інжынера Дубровенскага льнозавода ЗАБАЛОТНІКАВУ Зою Яфімаўну Ганаровай граматай Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШАРЭЦКІ.

1 ліпеня 1996 г., г. Мінск.
№ 435-XIII

Аб узнагароджанні Брухавецкага І. К. Ганаровай граматай Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

За шматгадовую плённую працу, актыўную прапаганду дасягненняў сельскай гаспадаркі раёна ўзнагародзіць рэдактара гомельскай раённай газеты «Маяк» БРУХАВЕЦКАГА Івана Канстанцінавіча Ганаровай граматай Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШАРЭЦКІ.

1 ліпеня 1996 г., г. Мінск.
№ 433-XIII

Аб узнагароджанні Быкава Л. П. Ганаровай граматай Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

За шматгадовую плённую працу, вялікі асабісты ўклад у падрыхтоўку спецыялістаў для лячэбна-прафілактычных устаноў рэспублікі ўзнагародзіць дырэктара Гомельскага медыцынскага вучылішча БЫКАВА Леаніда Пятровіча Ганаровай граматай Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШАРЭЦКІ.

1 ліпеня 1996 г., г. Мінск.
№ 434-XIII

Аб узнагароджанні Юр'ева В. Ф. Ганаровай граматай Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

За шматгадовую добрасумленную працу, вялікі асабісты ўклад у развіццё аграпрамысловага комплексу раёна ўзнагародзіць намесніка старшыні Горацкага раённага выканаўчага камітэта, начальніка ўпраўлення сельскай гаспадаркі і харчавання ЮР'ЕВА Віктара Фёдаравіча Ганаровай граматай Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШАРЭЦКІ.

1 ліпеня 1996 г., г. Мінск.
№ 436-XIII

«Я адказваю за народ, які выбраў мяне...»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Рыгор КІСЕЛЬ:

— Аляксандр Рыгоравіч, давайце пагаворым на тэму «Беларусь—Расія, Лукашэнка—Ельцын» у кантэксце спроб пэўных сіл задушыць рэспубліку з дапамогай Захаду і пасварыць яе з Захадам і заадно з Расіяй. Напрыклад, аб важых вядомых паноў на Захад сёння. І аб той тэндэнцыі, якая праявілася адразу пасля выбараў. Я маю на ўвазе спробы пасварыць вас з Ельцыным.

Сяргей ДУБОВІК:

— І яшчэ аб чутках, што вы ледзь ці не фінансавалі выбарчую кампанію Зюганава. Называюць нават нейкую суму — ці то 10 мільёнаў долараў, ці то 1 мільён.

— Гэта тэма мусіруецца не без дапамогі некаторых нядобрасумленных журналістаў. 10 мільёнаў долараў для нашай дзяржавы такая вялікая сума, што магла б вырашыць многія праблемы, напрыклад, сродкаў масавай інфармацыі рэспублікі, калі б гэтыя грошы інвесціраваць менавіта ў СМІ. Прычым, не з Масквы пайшла гэтая чутка, а з Беларусі, не расійскімі, а нашымі беларускімі журналістамі яна пароджана.

Сяргей ДУБОВІК:

— Журналісты, хутчэй за ўсё, агучылі тое, што ім падкінулі людзі, якія жадаюць скампраметаваць Прэзідэнта.

— Так, я згодзен, за спінай журналістаў заўсёды хтосьці стаіць. А больш дакладна — людзі, якія рвуцца да ўлады любымі шляхамі, няхай яны будуць «белыя», «чорныя», «блакітныя», «зялёныя» або «чырвоныя». Па сутнасці, усе яны аднолькавыя, за два гады на пасадзе кіраўніка дзяржавы я іх пабачыў нямала. І ўсе яны набываюць адзін «колер», калі дарываюцца да ўлады. Цяпер ідзе нават не барацьба за ідэю, а «валтузня» вакол ідэі. Грошы і ўлада — гэта самае галоўнае, што, як правіла, ляжыць у аснове любой палітычнай барацьбы.

Што датычыць спроб адарваць Беларусь ад Захаду, то яны адбываюцца на вашых вачах. Я згодзен: у любым грамадстве павінна быць апазіцыя. Гэта добра, гэта дэмакратычна. Але апазіцыя павінна быць канструктыўнай, і ўсе яе дзеянні павінны быць накіраваны на тое, каб народу было лепш, каб дзяржаве было лягчэй. Але калі апазіцыя пачынае дзейнічаць супраць народа, на падрыў дзяржаўнасці, на ўскладненне і так няпростай сітуацыі ў дзяржаве, гэта не апазіцыя, гэта — ворагі народа і дзяржавы. Можна крытыкаваць Прэзідэнта і ўладу, можна іх бязлітасна «біць». Але прабачце, калі ты важкіруеш на заграніцах, разгортваеш там антыпрэзідэнцкую, антыдзяржаўную кампанію, «адтуль» пачынаеш ціснуць на ўладу, на асобных людзей, нагнятаць нездаровую абстаноўку ў рэспубліцы, гэта ўжо не апазіцыя. Колькі намаганняў было зроблена гэтымі пазнякамі і навумчыкамі, каб не пусціць Лукашэнку ў Еўропу. Але, паверце, пабудаваць бар'ер паміж Беларуссю і Захадам гэтым «дзеячам» не ўдасца. Сведчанне таму — мой візіт у Францыю, які яны ўсяляк спрабавалі сарваць.

Як я павінен рэагаваць на гэта? Вядома, адпаведна, хоць і спрабую не звяртаць увагі на тых, чыя песенька спета. 1991-ы для іх ужо не паўторыцца, таму што супраць іх стаіць не партыйная наменклатура, супраць іх стаіць Прэзідэнт, выбраны дэмакратычна, сваім народам. І Прэзідэнт не ствары вакол сябе якую-небудзь партыю, якая карыстаецца дабротамі перамогі, а спрабуе стабілізаваць абстаноўку ў дзяржаве і падтрымаць свой народ.

Што датычыць спроб ізаляваць нашу дзяржаву ад Расіі, Ельцына ад Лукашэнкі, то я глыбока сумняваюся, што камусьці ўдасца нас пасварыць. Гэта проста немагчыма. Трэба ведаць самога Ельцына. Калі ўжо Ельцын паверыў камусьці, калі ў яго з кім-небудзь усталяваліся добрыя, вельмі добрыя адносіны, яго паварнуць назад амаль немагчыма. Нядаўна ў Брэсце мы з Барысам Мікалаевічам абмяркоўвалі многія праблемы, у тым ліку і далейшае развіццё ўзаемаадносінаў нашых дзяржаў. Разрыў адносінаў з Беларуссю нявыгадны для Расіі. Адштурхнуць сёння Беларусь — значыць парадзіць хвалю незадавальнення ў Расіі. Беларускі народ, беларусаў расіяне вельмі паважаюць, любяць і адносяцца да іх па-брацку. Многае ў развіцці адносінаў нашых дзяржаў «завязана» на іншых расійскіх палітыкаў: Лужкове, Якаўлеве, Строеве, Селязнёве. І мы сведваем адзін да аднаго ўзаемную павагу. Але нават тыя з расійскіх палітыкаў, хто не любіць Лукашэнку, апасаюцца ў адкрытую выступаць супраць мяне. Таму што за Лукашэнку стаяць простыя людзі, грамадзяне нашай дзяржавы, якія да Расіі адносяцца вельмі добразычліва.

Уладзімір НАРКЕВІЧ:

— Аляксандр Рыгоравіч, ці зменіцца штонебудзь ва ўзаемаадносінах Расіі і Беларусі ў сувязі з перамогай Ельцына на прэзідэнцкіх выбарах або развіццё адносінаў пойдзе так, як намечана ў Дагаворы аб утварэнні Супольніцтва?

— Ніякіх кардынальных змяненняў не будзе. Мая задача заключаецца ў тым, каб працэс, які набыў дынамічны характар, ішоў паступова, і гэта самая галоўная задача ў адносінах з Расійскай Федэрацыяй. І няма неабходнасці штосьці паскараць ці затармажваць.

Уладзімір НАРКЕВІЧ:

— Але вас папракаюць у тым, што Беларусь недастаткова актыўна праводзіць рыначныя рэформы, у той час як у Расіі гэта актыўнасць надзвычай высокая.

Сяргей ДУБОВІК:

— І ці магчыма сінхранізацыя рэформаў двух дзяржаў?

— Размовы аб тым, што мы адстаём у рэформах, грунтуюцца на арыфметыцы: у Расіі прыватызавана 90 працэнтаў прадпрыемстваў, у нас — 10. Давайце разбяромся ў гэтай арыфметыцы. І пачнём з азоў. Што такое прыватызацыя? Пераўтварэнне дзяржаўнай уласнасці ў прыватную, перадача яе аднаму ці двум-тром гаспадарам. Назавіце мне ў Расіі 90 працэнтаў прадпрыемстваў, якія сталі прыватнымі па гэтай формуле?

Уладзімір НАРКЕВІЧ:

— А нафтавыя прадпрыемствы?

— Нафтавыя кампаніі, напрыклад «ЮКОС», «ЛУКойл», «Славмедзь», «Сургутнафтагаз», не з'яўляюцца прыватнымі, яны акцыяніраваны, і асноўная доля ўласнасці гэтых кампаній належыць дзяржаве або нейкаму міністэрству, дзяржаўнаму прадпрыемству, банку. Іх статутны капітал — у асноўным дзяржаўны. Гэта значыць, я хачу гэтым сказаць, што калі лічыць акцыяніраванне прыватызацыяй, то, напэўна, Расія абагнала нас. Але гэта толькі па форме, а не па зместу яна ў рэформах крыху далей пайшла, чым Беларусь. А цяпер давайце паглядзім на гэты працэс з пункту гледжання выніку. Што дало Расіі і Беларусі акцыяніраванне тых або іншых прадпрыемстваў? Вы што, не ведаеце, як функцыяніруюць нашы акцыянерныя прадпрыемствы? Вы што, не ведаеце, што большасць акцыяніраваных прадпрыемстваў, у тым ліку і з доляй замежнага капіталу, сёння працуюць горш, чым дзяржаўныя, і часцей за іншыя звяртаюцца да Прэзідэнта з просьбамі аб дапамозе? У выніку акцыяніравання мы атрымалі не тое, чаго чакалі. Была дзяржаўная ўласнасць, хтосьці яе «хватануў», «састрыг» за два-тры гады купоны і пайшоў са сваім даходам, кінуўшы тысячы людзей на волю лёсу. І цяпер Прэзідэнт вымушаны іх ратаваць. Прыкладаў шмат: «Гарызонт», «Інтэграл», «Карал», «Віцязь», МТЗ, МАЗ, камвольны камбінат... Многія прадпрыемствы, асабліва сыравінныя, якія з'яўляюцца нацыянальным здабыткам, у Расіі аказаліся «прыхватнымі» двума-трыма людзьмі. І калектывы цяпер па паўгода не атрымліваюць заработную плату. Мяне такая перспектыва для Беларусі не задавальняе. Гэта адбылося ў Расіі ў выніку абвальнага характару рэформаў. Я гэты абвал убачыў, хутчэй, адчуў.

І сказаў сабе «не», мы гэтым шляхам ісці не павінны. Нам трэба займацца прыватызацыяй, трэба акцыяніраваць прадпрыемствы, ад гэтага нікуды не дзенешся. Але рабіць гэта трэба свядома, разбіраючыся ў кожным канкрэтным выпадку. Напрыклад, «Гарызонт», на якім склалася вельмі цяжкая сітуацыя. Ніхто не скажа, што вінаваты ў гэтым Лукашэнка. Былое кіраўніцтва аб'яднання проста «праматала» крэдыт у 30 мільёнаў дойчмарак. Сёння гэты доўг цяжкім грузам лёг на плечы кіраўніка дзяржавы. І толькі пасля майго ўмяшання запусцілі, нарэшце, новую лінію па вытворчасці тэлевізараў, і за апошні месяц замест 2 тысяч вырабілі 10 тысяч 200 тэлевізараў. Але каб «выцягнуць» гэта або іншае прадпрыемства, патрэбны грошы. Чым іх больш, тым хутчэй пойдуць рэформы. На бюджэт разлічваць асабліва не прыходзіцца: трэба плаціць зарплату настаўнікам, урачам, стыпендыю студэнтам, пенсію пенсіянерам, фінансаваць чарнобыльскія праграмы... Каб выйсці са становішча, пачынаю шукаць інвестараў. Напрыклад, «ДЭУ» — паўднёвакарэйская кампанія, якая займае 33-е месца ў свеце і вырабляе самую разнастайную тэхніку — ад грузавых аўтамабіляў да самых простых бытавых прыбораў. Гэта вельмі актыўная фірма, якая мае вялікія грошы, гатова ўкладваць свае сродкі ў «Гарызонт». А гэта ланцуговая рэакцыя: запрацуюць і пастаўшчыкі «Гарызонта» — «Інтэграл» і «Карал». З цягам часу, пры жаданні калектыву, можа падключыцца да гэтага праекта і віцебскі завод «Віцязь». Такім чынам, за кошт буйнога інвестара мы выцягнем усю электронную прамысловасць. Гэта адзін з прыкладаў «кропкавай прыватызацыі», аб якой у мяне часта пытаюцца журналісты. Мы пойдзем па шляху менавіта такой прыватызацыі, гэта значыць, будзем укладваць інвестыцыі ў галаўное акцыяніраванае прадпрыемства, частку акцый якога аддадзім замежнаму капіталу за вялікія грошы. Асвоіўшы новыя тэхналогіі ў асноўным звяне, можна выцягнуць і ўвесь ланцужок. Так будуць адпрацоўвацца базавыя мадэлі прыватызацыі.

Я прыхільнік менавіта такога падыходу, калі можна пракантраляваць, пазбегнуць жульніцтва ў ходзе прыватызацыі. Не будзе і такога абвалу, які можа прывесці да негатыўных вынікаў у грамадстве. Я ведаю, што да праблемаў прыватызацыі наш народ адносіцца балюча, і я вымушаны лічыцца з думкай народа.

Уладзімір НАРКЕВІЧ:

— Аляксандр Рыгоравіч, шлях «кропкавай прыватызацыі», вядома, разумны. Але ці не будзе ён вельмі доўгім, ці хопіць нам часу для рэфарміравання эканомікі?

— Вы маеце рацыю толькі ў тым выпадку, калі мы будзем кожны месяц або кожны год па чарзе прыватызаваць вось так кропкава асобныя аб'екты ўласнасці прадпрыемства. Так, тады і майго прэзідэнцкага тэрміну не хопіць. Але размова ідзе толькі аб флагманах беларускай прамысловасці, з якімі Прэзідэнт абавязкова павінен разабрацца асабіста. З больш дробнымі аб'ектамі павінна разбірацца мясцовая ўлада. І вы ведаеце, у нас няма пакуль чаргі на прыватызацыю прадпрыемстваў. Калі б яна была, паверце, я аб'ехаў бы за тыдзень усе гэтыя прадпрыемствы. І другое, што трэба ўлічваць, адначасова прапрацоўваюцца праблемы акцыяніравання, прыватызацыі і ўдасканалення ўсяго гаспадарчага механізма рэспублікі.

Штосьці ў рэспубліцы ў гэтым напрамку ўжо зроблена, штосьці мы сёння актыўна робім. І што самае галоўнае — да нас ідзе заходні інвестар, які бачыць, што ў краіне ёсць парадак, па вялікаму рахунку ёсць стабільнасць, ёсць вельмі таленавіты, працавіты, высокаадукаваны народ. Акрамя таго, у Беларусі дзякуючы адзінай мытнай прасторы заходнія інвестары бачаць велізарны рынак. Гэта палітыкаў на Захадзе палохаюць працэсы збліжэння эканомік краін на постсавецкай прасторы. Гэта яны апасаюцца, што Беларусь страціць свой суверэнітэт і незалежнасць, і прагнуць бачыць нас асобна ад Расіі. А заходнім эканамістам, бізнесменам ні ў якім выпадку нявыгадна, каб Беларусь адгарадзілася ад Расіі. І калі гэта адбудзецца калі-небудзь, ні адзін інвестар у Беларусь не пойдзе.

Рыгор КІСЕЛЬ:

— Аляксандр Рыгоравіч, вы імкняцеся ўсё ўзяць на сябе. Ствараецца ўражанне, што ўрад не працуе, міністэрстваў як быццам няма, «вертыкаль» не існуе...

— Відаць, было маёй вялікай памылкай тое, што я вельмі многія праблемы замкнуў на сабе. Пачынаючы ад камандзіровак членаў урада, міністраў, кіраўнікоў буйных прадпрыемстваў і заканчваючы прыватызацыяй дзяржаўнай уласнасці рэспубліканскага маштабу. Усюды Прэзідэнт, а дзе ўрад, дзе міністры і кіраўнікі дзяржкамітэтаў? Дзе, у рэшце рэшт, кіраўнікі прадпрыемстваў, таму што ў апошні час я пачынаю ўжо ездзіць па прадпрыемствах і за іх вырашаць іх праблемы. Прычына ў тым, што я вымушаны быў, як бы мяне ні папракалі, змяніць велізарную частку дзяржаўнага апарату. Практычна пайшоў у адстаўку ўвесь стары ўрад, за выключэннем аднаго віцэ-прэм'ера і прыкладна 20 працэнтаў міністраў, ды і то на першапачатковым этапе. Цяпер ніводнага «старога» міністра няма. Да кіраўніцтва прыйшлі ў асноўным маладыя і нявопытныя людзі. Вось чаму важна было самому не ўпусціць які-небудзь працэс з-пад увагі. І гэта не проста ўражанне, што Прэзідэнт займаецца ўсім і ўся. І не я стварыў у народзе думку, што кіраўнік краіны ўсё вырашае. Народ не дзеліць уладу на заканадаўчую і выканаўчую. І калі дрэнны закон — Прэзідэнт вінаваты, дрэнна працуюць суддзі і пракуратура — зноў Прэзідэнт вінаваты. Цэны растуць, курс долара не той — зноў прэтэнзіі да Прэзідэнта.

Міхаіл ШЫМАНСКІ:

— Аляксандр Рыгоравіч, як у анекдоце атрымліваецца: «Дождж ідзе — цешча вінавата, засуха — цешча вінавата»...

— Ну, народ зноў мае рацыю! Хачу дадаць толькі, што, па вялікаму рахунку, у мяне не было вялікіх саратнікаў, калі я прыйшоў да ўлады. Людзей, якія б ведалі, чаго хоча Прэзідэнт і як ён будзе рэалізоўваць сваю палітыку. І цяпер, калі я еду на нейкае прадпрыемства, мае сустрэчы і рашэнні на месцах становяцца наглядным урокам для міністраў і віцэ-прэм'ераў. Яны наглядна бачаць, як адбываецца станаўленне сістэмы, у тым ліку прыватызацыі і акцыяніравання, і мне ўжо не трэба потым паўтараць усё паэтапна. Карацей кажучы, трэба даць кадрам імпульс, указаць напрамак, тым больш, што і ва ўрадзе, і ў адміністрацыі працуюць і рыначнікі, і кансерватары. А ісці ім трэба ў фарватэры Прэзідэнта. Мая задача заключаецца ў тым, каб розныя пункты гледжання, розныя думкі накіраваць у адно рэчышча.

Павел ЯКУБОВІЧ:

— У мяне складваецца ўражанне, асабістае адчуванне, што многае сёння ў нас стабільнае і дастаткова цярпімае толькі таму, што людзі вераць асабіста вам, Аляксандр Рыгоравіч. Але гэта не базіс для сур'ёзных эканамічных змяненняў...

— Я вельмі шмат гаварыў, як і ў якім напрамку мы ідзём. І народ у час выбараў падтрымаў асноўныя напрамкі праграмы Прэзідэнта Лукашэнкі. Я вельмі шкадую, што вы аб ёй адразу забылі, але я хачу вас вярнуць да гэтай праграмы. Яна, па сутнасці, будзе пакладзена ў аснову канцэпцыі развіцця нашай дзяржавы. Гэта канцэпцыя сёння распрацоўваецца і дасць адказ на пытанне, куды і як мы пойдзем. Я маю намер выконваць абяцанае народу, але з улікам таго, што за два гады многае змянілася, з улікам новых тэндэнцый у грамадскім развіцці. Гэта канцэпцыя не магла з'явіцца ўчора. Учора ў нас была праграма першачарговых мераў па стабілізацыі эканомікі, якая па сутнасці сваёй прызнана была і Міжнародным валютным фондам, і нашымі рыначнікамі. Іншая справа, што калі пачалі яе рэалізоўваць, то зразумелі, што многае ў праграме не адпавядае рэаліям эканомікі і сітуацыі ў краіне. Прайшло два гады. Мы зразумелі, у якой сітуацыі, у якой краіне, з якой эканомікай і якім грамадствам мы сёння жывём. І сёння мы ведаем, што нам трэба зрабіць для таго, каб захаваць дзяржаву, захаваць народ, правесці рэформу, удасканальваць нашу эканоміку. Два гэтыя гады патрэбны былі для ўсведамлення таго, што адбываецца, і для разумення таго, куды нам ісці. І калі цяперашні ўрад прыме канцэпцыю для выканання, то ён застанецца працаваць. Калі ўрад не здольны яе рэалізаваць, ён павінен пайсці ў адстаўку.

А калі вярнуцца да маёй перадвыбарнай праграмы, то, як вы памятаеце, тры яе асноўныя пункты — цэнаўтварэнне, барацьба з карупцыяй і мафіяй, аднаўленне сувязей з дзяржавамі былога Саюза і заходнімі краінамі. І сёння, хоць мафіі хапае, карупцыянераў дастаткова, мафіёзныя кланы, як у іншых дзяржавах, у Беларусі не кіруюць. Краінай кіруе Прэзідэнт. І працэсы аб'яднання з дзяржавамі былога Саюза таксама пайшлі. Захад, як я ўжо гаварыў, у асобе сваіх інвестараў прыходзіць да нас. У канцы маёй праграмы быў наступны зварот: «Людзі Беларусі, я не абяцаю вам малочных рэк і кісельных берагоў. Не хачу лгаць. Нам усім прыйдзецца расплачвацца за тое, што мы так доўга цярпелі негрунтоўную палітыку збанкрутаваных палітыкаў. Наперадзе вялікая цяжкая работа, якую, акрамя нас саміх, ніхто не зробіць. Адвесці дзяржаву і народ ад бездані — вось першарадная задача Прэзідэнта».

Але ж прайшло толькі два гады майго прэзідэнцтва. Мы ўжо не стаім ля той бездані, калі не было прадуктаў харчавання і была пустой казна.

Міхаіл ШЫМАНСКІ:

— У кантэксце блоку эканамічных пытанняў давайце закранём вострую тэму прадпрымальніцтва...

— Скажыце, а хіба мае адносіны да прадпрымальніцтва невядомы? На ўсіх сустрэчах, форумах, у тэлевізійных выступленнях я казаў наступнае: я за тое, каб у нас развіваўся прадпрымальніцкі сектар, каб таленавітыя, свабодалюбныя людзі, асабліва моладзь, стварылі сваю справу, як за кошт уласных сродкаў, калі яны ёсць, так і за кошт прыватызацыі дзяржаўнай уласнасці. Але я ніколі не згаджуся з жульніцтвам і тым становішчам, калі жулікаў называюць «прадпрымальнікамі». На момант майго прыходу да ўлады гэты сектар у краіне і быў прадстаўлены ў асноўным жулікамі і прайдзісветамі, якія дзейнічалі метадамі спекуляцыі. Так, гандлёва-пасрэдніцкая сфера павінна быць. Але ці такая яна была важная для дзяржавы, якая знаходзіцца не на вельмі высокім узроўні цывілізацыі? Самае галоўнае для нас было развіць прадпрымальніцтва ў сферы вытворчасці. І я заўсёды буду падтрымліваць тых прадпрымальнікаў, якія займаюцца вытворчасцю. Ды я і сёння іх падтрымліваю крэдытамі. Тых, хто выраблае лякарствы, камплектуючыя для Мінскага трактарнага завода, мэблю... Такі прыярытэт у палітыцы Прэзідэнта. Аказаць жа падтрымку невытворчай сферы малога бізнесу нашай дзяржаве цяпер не па сілах.

У праекце канцэпцыі развіцця нашай дзяржавы тэме прадпрымальніцтва адводзіцца вялікае месца. Але, зноў жа, будуць падтрыманы толькі тыя з іх, хто працуе ў інтарэсах дзяржавы і ў рамках законаў краіны.

Уладзімір НАРКЕВІЧ:

— Аляксандр Рыгоравіч, а ці будзе заўтра суверэннай наша краіна?

— Дакладней, ці застанецца яна дзяржавай? Дык я вам адразу скажу — няма такой праблемы. З цяперашнім Прэзідэнтам гэтай праблемы ніколі і не будзе. Чаму я часам не крычу «гвалтам» аб незалежнасці, аб суверэнітэце, аб рэформах і гэтак далей? Я лічу, што «гвалт» сёння не патрэбны. Давайце моўчкі будзем нашу дзяржаву рабіць суверэннай, незалежнай. Не настройваючы супраць сябе ні Расію, ні Украіну, ні Польшчу, ні Захад. Нагаварыліся ўжо. Я ведаю, што гэта найвялікшая каштоўнасць — суверэнітэт нашай дзяржавы. Дзякуючы яму я стаў Прэзідэнтам. І потым, хто прэтэндуе на наш суверэнітэт? Ніхто. Я павінен стварыць такую дзяржаву, якая самім сваім існаваннем будзе даказваць сваю незалежнасць. Будзе рэальна незалежнай перш за ўсё ў эканоміцы. І калі наша дзяржава стане магутнай, моцнай, тады вы можаце выпрастаць грудзі і сказаць — мы моцная і незалежная дзяржава. Я буду ўмацоўваць усе інстытуты дзяржаўнасці, пачынаючы з прэзідэнцкай улады і заканчваючы сродкамі масавай інфармацыі, арміяй... У нас павінны быць моцная заканадаўчая ўлада, судовая ўлада і гэтак далей. Але вы ж ведаеце, што мы ўвогуле сябе ў плане заканадаўства вычарпалі. Мы сёння адчулі, якую Канстытуцыю стварылі ў свой час. Мы разарвалі краіну, мы разарвалі ўладу. І многае мне прыходзіцца вырашаць толькі сілай аўтарытэту, адчуваючы падтрымку народа. Таму мы павінны, перш за ўсё, каб не гаварылі, што, маўляў, Лукашэнка — дыктатар, а змяніць Асноўны Закон цывілізавана, калі трэба, праз рэферэндум. І нічога дрэннага не будзе, калі мы па чатырох-пяці пытаннях раз у два з паловай гады, у два гады выйдзем на рэферэндум. Таму што рэферэндум — гэта вышэйшае праяўленне дэмакратыі, у адсутнасці якой мяне часам папракаюць.

Сяргей ДУБОВІК:

— Аляксандр Рыгоравіч, ці выступіце вы на сесіі Вярхоўнага Савета?

— Я думаю, што за час, які будзе працаваць гэты Вярхоўны Савет, не адзін раз выступлю. Але на цяперашняй сесіі — не. Няма неабходнасці цяпер выступаць. Мала што, калі каму-небудзь чагосьці там захацелася, мала, што нехта там «тупнуў нагой». Чаму кіраўнік дзяржавы павінен падыгрываць нечым амбіцыям! У Канстытуцыі запісана, што Прэзідэнт штогод па сваёй ініцыятыве або па прапанове Вярхоўнага Савета павінен выступаць у парламенце. У бягучым годзе я ўжо выступаў з пасланнем. Другое пасланне можа быць тады, калі выкрышталізуецца новая канцэпцыя развіцця дзяржавы, калі трэба будзе пазнаёміць з ёй дэпутатаў. Зусім магчыма, што калі мы прыйдзем да рэферэндума, то адно з пытанняў яго будзе адносіны народа да гэтай канцэпцыі. Можа быць, на рэферэндум трэба вынесці і пытанне куплі-продажу зямлі сельскагаспадарчага прызначэння.

Рыгор КІСЕЛЬ:

— Аляксандр Рыгоравіч, ёсць два моманты, якія маглі гэтым летам істотна паўплываць на палітыку нашай дзяржавы: выступленне Сямёна Шарэцкага ў Вярхоўным Савеце ў той час, калі вы адпачывалі ў Сочы, і спроба часткі дэпутацкага корпуса зняць Шарэцкага. Як вы ўспрынялі выступленне спікера? І што б вы зрабілі як кіраўнік выканаўчай улады і кіраўнік дзяржавы, калі б асноўная частка дэпутатаў прагаласавала за зняцце Шарэцкага?

— Калі б Шарэцкага Вярхоўны Савет зняў у маю адсутнасць, я гэта ўспрыняў бы як выклік кіраўніку дзяржавы і разглядаў бы такую праблему, як роспуск Вярхоўнага Савета. Я не магу дазволіць, каб у дзяржаве, дзе яшчэ захавалася стабільнасць, рабіліся такія дэмаршы. Шарэцкага выбралі спікерам даволі вялікай большасцю галасоў. Яму не далі яшчэ па-сапраўднаму папрацаваць, навошта яго сёння выганяць, знімаць? Навошта гэтыя інтрыгі? Таму што так захацелася, з аднаго боку, дэмакратам, а з другога боку, — камуністам? Ну, гэта іх справа, няхай яны ў сваю палітыку гуляюць, але каб пры гэтым дэстабілізавалася абстаноўка ў грамадстве, я дапусціць не магу. Як бы ні складваліся адносіны Лукашэнка — Шарэцкі, ён — кіраўнік парламента. Так, дэпутаты маюць права яго выбраць, яны маюць права і адправіць яго ў адстаўку, але гэта павінна адбывацца прыстойна.

Што датычыць вашага пытання након выступлення Шарэцкага ў парламенце, то, вядома, непрыгожа ацэньваць дзеянні кіраўніка дзяржавы ў яго адсутнасць. Але давайце пагодзімся з тым, што любы чалавек, у тым ліку і службовая асоба, мае права на памылку. Я лічу, што з боку спікера парламента дапушчана памылка. І не думаю, што ад гэтага выступлення ён хацеў атрымаць якія-небудзь дывідэнды ці, як крычала «жоўта-бульварная прэса», планаваў захоп улады. Ніколі Шарэцкі гэтага не планаваў і ніколі не пойдзе на захоп улады, таму што мы жывём у цывілізаваным грамадстве, і любая спроба звергнуць Прэзідэнта, асабліва калі яго няма ў краіне, не будзе ўспрынята народам. Што датычыць самога Вярхоўнага Савета, то там сядзяць умудроныя вопытам людзі, і перш, чым рабіць якія-небудзь канвульсіўныя рухі, ім трэба думаць. У сваіх адносінах з цяперашнім парламентам я вельмі стрымана паводзіў сябе заўсёды. Пасля таго, як новы парламент быў выбраны, я не раз дэманстраваў сваю гатоўнасць працаваць з ім разам на канструктыўнай аснове. Я сустрэўся з прадстаўнікамі ўсіх партый. Таму адносіны Прэзідэнта і парламента не трэба драматызаваць. Шурпатасці заўсёды былі ва ўсіх дзяржавах і заўсёды будуць, але я ўпэўнены, што акрамя нас саміх, Вярхоўнага Савета і Прэзідэнта, нашы адносіны ніхто не паставіць на нармальныя рэйкі. Народу патрэбны спакой, а мне трэба за перыяд часу, што застаўся, яшчэ многае зрабіць у спакойнай дзяржаве.

Уладзімір НАРКЕВІЧ:

— А як складваюцца вашы ўзаемаадносіны з трэцяй галіной улады — судовай?

— Тут справы ідуць некалькі прасцей, таму што па Канстытуцыі яна з'яўляецца фактычна прэзідэнцкай. Так, дэкларавана самастойнасць судоў, але назначае і вызваляе суддзяў ад займаемых пасад, акрамя членаў Вярхоўнага Суда, Прэзідэнт. У сілу гэтага Прэзідэнту прасцей праводзіць сваю палітыку праз судовую ўладу. Вядома, карумпіраванасць і хабарніцтва ў гэтай сістэме ўлады былі такія значныя, як ні ў якой іншай. Таму я цяпер вельмі шмат увагі ўдзяляю гэтай сферы, дабіваюся, каб яна была магутнай, прынцыповай, незалежнай. За апошні год мы матэрыяльна вельмі моцна падтрымалі і праваахоўныя органы, і судовую ўладу.

Міхаіл ШЫМАНСКІ:

— Яшчэ адна вострая тэма — адносіны Канстытуцыйнага суда да вашай нарматыўнай дзейнасці.

— Той ці іншы ўказ ці распараджэнне Прэзідэнта можна ацэньваць з пункту гледжання мэтазгоднасці, што дрэнна для прававой дзяржавы, а можна з пункту гледжання заканадаўства. Але, паверце, у нас сёння ў заканадаўстве вельмі шмат «белых плямаў». Трэба ўпарадкаваць заканадаўства, каб яго нельга было тлумачыць па-рознаму. І гэта ненармальна, калі Прэзідэнт выдае ўказ, а Канстытуцыйны суд тут жа яго адмяняе. Гэта проста ідзе процідзеянне прэзідэнцкай уладзе. Але наш Канстытуцыйны суд і не можа быць іншым, паколькі фарміруецца адной галіной улады — парламентам. Каб дасягнуць раўнавагі, трэба канстытуцыйна замацаваць парытэтную аснову фарміравання Канстытуцыйнага суда. Я ўнёс такую прапанову ў Вярхоўны Савет, але ён нават не ўключыў яе ў парадак дня. Што мне застаецца рабіць? Толькі вынесці гэта пытанне на рэферэндум. Як наш народ вырашыць — так і будзе.

Уладзімір НАРКЕВІЧ:

— Галоўным пытаннем маючага адбыцца рэферэндуму, як вы неаднаразова падкрэслівалі, павінны стаць змяненні ў Канстытуцыі. Ці не накіраваны яны на ўзмацненне прэзідэнцкай улады ў Беларусі?

— Я толькі магу сказаць, што хацеў бы гэтага, але, паўтараю, будзе так, як вырашыць народ. Хачу адзначыць, што функцыі і паўнамоцтвы, прадастаўленыя Прэзідэнту цяперашняй Канстытуцыяй, на даным этапе вычарпаны. Зыходзячы з іх, ніякага ўзмацнення прэзідэнцкай улады быць не можа, а парушаць Асноўны Закон я не маю намеру. Таму і неабходна яго некалькі ўпарадкаваць. Трэба дакладна, канстытуцыйна размежаваць функцыі і паўнамоцтвы Прэзідэнта: якія ён мае правы як кіраўнік выканаўчай улады і як кіраўнік дзяржавы. Трэба дакладна распісаць функцыі і напрамкі дзейнасці Вярхоўнага Савета, судовай улады. І дакладна вызначыць поле дзейнасці ўсіх галін улады, стварыць такі механізм, які не дазваляў бы Вярхоўнаму Савету ўмешвацца ў сферу дзейнасці Прэзідэнта, у яго канстытуцыйныя паўнамоцтвы, а Прэзідэнт, у сваю чаргу, не мог бы ўмешвацца ў сферу дзейнасці Вярхоўнага Савета.

Уладзімір НАРКЕВІЧ:

— Вы не апасаецеся абвінавачанняў у свой адрас, што ўзмацненне прэзідэнцкай улады прывядзе да ўстанаўлення ў краіне дыктатуры?

— Так, я гэтага вельмі апасаюся. Няцяжка заўважыць, што я чалавек жорсткі, цвёрды. Гэта ёсць. Але, паверце, перад вамі сядзіць вельмі добры па натуры чалавек. Бо я вырас сярод простых людзей і прывык цаніць іх думку. Гэта не заігрыванне з народам. Я проста люблю нашых людзей і не таму, што яны мяне да ўлады прывялі. Я вельмі перажываю за іх, таму што вельмі глыбока ведаю гэта жыццё. Ды і хіба чалавек, які дэмакратычна прыйшоў да ўлады, можа быць дыктатарам? Не. Але ў той жа час я і размазнёй не магу быць, таму што гісторыя гэта ўжо бачыла. Адзін быў такі, які стаў на чале ўлады ў Савецкім Саюзе. І, я лічу, менавіта ён з'явіўся першапрычынай развалу магутнай дзяржавы. Для мяне гэта стала ўрокам, і я не магу дазволіць сабе дапусціць такія памылкі. Мне народ уладу ў рукі аддаў для таго, каб я захаваў у краіне стабільнасць. І калі да мяне сёння прыходзяць з прапановамі прадстаўнікі буйнога заходняга бізнесу, значыць, у свеце нармальна ацэньваюць маю палітыку і пазіцыю. І потым, на тэрыторыі нашай дзяржавы засталася яшчэ вялікая колькасць ядзернай зброі, якая здольна сцерці з твару Зямлі ўсю Заходнюю Еўропу. Скажыце, хіба я магу ў такой дзяржаве быць размазнёй? Чаму вы так лёгка да гэтага ставіцеся? Няўжо вы лічыце, што стабільнасць у краіне захоўваецца сама па сабе? Што, улада павінна была з боку назіраць і бяздзейнічаць у час красавіцкіх падзей, забастовак у метро або ў час захопу заложнікаў у дзіцячым садзе? Так, я аддаў жорсткі загад — выратаваць дзяцей і дзейнічаць самым рашучым чынам.

Уладзімір НАРКЕВІЧ:

— З дзіцячым садам — так, а што датычыць дэманстрацый, мітынгаў, я тут, шчыра кажучы, не зусім разумею дзеянні ўлад...

— І большасць журналістаў думаюць, што ў час красавіцкіх падзей улады паявілі сябе няправільна. Аднак такія вывады грунтуюцца на няведанні сапраўднай сітуацыі. Акцыя старанна рыхтавалася і фінансавалася, і цяжка ўявіць, чым усё гэта магло б закончыцца, калі б улады засталіся ўбаку. Я вам аднойчы ўжо казаў, што сёння так званай апазіцыі патрэбна кроў. А я як Прэзідэнт не магу гэтага дапусціць. І потым, за што вы мяне асуджаеце? Уся працэдура арганізацыі і правядзення дэманстрацый, мітынгаў, пікетаў заканадаўча вызначана. І ніхто не мае права гэта заканадаўства парушаць. Вось у чым сутнасць. А я — Прэзідэнт. І я адказваю за гэту дзяржаву, за народ, за яго дабрабыт, за жыццё кожнага чалавека. Нельга дапусціць у грамадстве працістаяння, трэба аб'ядноўвацца і вырашаць усе пытанні цывілізавана.

Уладзімір НАРКЕВІЧ:

— Аляксандр Рыгоравіч, самае галоўнае, што хвалюе людзей сёння, — цэны, работа, заработак, інфляцыя, магчымасць зарабіць на жыллё. Што іх чакае ў бліжэйшы час?

— Добра, што вы задалі гэта пытанне, а то ўсё аб палітыцы, а аб галоўным, аб жыцці, не пагаварылі. Першая праблема — гэта цэны. Інфляцыя, будзем гаварыць, паколькі цэны самі па сабе нічога не азначаюць. Спачатку мне прыйшлося пайсці на значную інфляцыю, паколькі размова ішла аб тым, каб з рэспублікі не вывозілі апошняе з таго, што ў нас засталося. Вы памятаеце, у нас усё было танна, але на прылаўках нічога не было. І мне трэба было ўраўнаважыць цэны паміж Польшчай, Прыбалтыкай, Украінай і Расіяй. Потым спрабавалі праз зарплату «дагнаць» гэтыя цэны. Не зусім дагналі. Чаму? Таму што лібералізацыя цэн прывяла да таго, што многія прадпрыемствы пачалі працаваць з перабоямі. Цэны на іх прадукцыю ўзняліся, і цяжка стала яе збыць. Цяпер, як толькі мы спынім інфляцыю, пачнуцца вялікія цяжкасці, перш за ўсё, са своечасовай выплатай зарплаты. І ўсё ж абвал цэн мы спынілі. Летась інфляцыя склала 48 працэнтаў у месяц, сёння — 2 працэнты ў месяц. Цэны выраўняліся, далей ужо абвалу такога проста не будзе. Цяпер трэба павышаць узровень заработнай платы людзей.

Я падпісаў указ аб выдзяленні 2 трыльёнаў рублёў для прадаўжэння жыллёвага будаўніцтва ў рэспубліцы. 600 мільярдаў рублёў асвоілі на будаўніцтве жылля за тры месяцы гэтага года. У Мінску здалі за месяц 125 тысяч квадратных метраў жылля. Ніколі такіх тэмпаў не было. Будзем даваць крэдыты і пазыкі людзям для таго, каб яны маглі будаваць сабе жыллё. Падрабязней я раскажу аб гэтым у сваёй бліжэйшай тэлевізійнай сустрэчы з грамадзянамі. Для вясковых жыхароў асобную жыллёвую праграму распрацоўваем. Прыкладна 8 тысяч недабудаваных дамоў сёння ёсць у вёсцы, мы хочам дапамагчы вяскоўцам дабудаваць гэтыя дамы. Акрамя таго, будзем укараняць новыя тэхналогіі жыллёвага будаўніцтва. Апрабоўваюцца яны ў Глыбоцкім раёне. Да 1 верасня разлічымся з чарнобыльцамі па будаўніцтву жылля.

Праблему беспрацоўя, спадзяюся, дапамогуць вырашыць дробныя і сярэднія прадпрымальнікі. У бліжэйшы час адбудзецца з'езд прадпрымальнікаў, на якім я выступлю з праграмай па гэтаму пытанню. Рыхтуецца распараджэнне Прэзідэнта аб пераарыентацыі аднаго з міністэрстваў у ведамства па падтрымцы сярэдняга і малога бізнесу, у першую чаргу, вытворчай накіраванасці. Мы заканчваем да першага студзеня будучага года перарэгістрацыю ўсіх суб'ектаў гаспадарання, каб мець дакладнае ўяўленне аб тым, што і дзе маем. Акрамя таго, я катэгарычна забараніў звальняць рабочых з дзяржаўных прадпрыемстваў. Чаму? Ды таму, што ўдзельная вага заработнай платы ў сабекошце прадукцыі толькі 6 працэнтаў. На тых, хто падлягае звальненню, і зусім мізэрны працэнт прыпадае. Дык ці трэба дзеля гэтага выкідваць людзей на вуліцу! І прэцэдэнт быў у гісторыі, у ЗША і Францыі, дзе трымалі лішнюю колькасць рабочых, каб не страціць высокакваліфікаваных спецыялістаў, не выклікаць сацыяльныя выбухі. Чалавек трыццаць гадоў прапрацаваў на прадпрыемстве, а мы яго за вароты? Куды яму ісці — пад мост рабаваць? Хутка мы ўсё роўна не створым многа новых рабочых месцаў. Таму лепш з фонду занятасці падтрымаць прадпрыемствы і пацяху іх узнімаць, структурызаваць. У рыначнай дзяржаве сярэдняе беспрацоўе складае ад 10 да 16 працэнтаў. Афіцыйнае беспрацоўе ў нас — 3-3,5 працэнта. Ну, няхай з незанятымі на прадпрыемствах усе 10. Дык чаму ж крычаць аб абвале беспрацоўя ў рэспубліцы. Так, тэндэнцыі нядобрыя. Вось таму я прымаю тыя меры, аб якіх сказаў вышэй. Акрамя таго, настаў час ствараць фонд грамадскіх работ для тых, хто зарэгістраваны ў цэнтры занятасці. Скажам, у горадзе-герої Мінску на сёння патрэбны рабочыя рукі на добраўпарадкаванні, азеляненні... Няхай беспрацоўныя не сноўдаюцца, а зоймуцца працай на карысць свайго горада. І грошы атрымаюць не ў выглядзе дапамогі ад дзяржавы, а зробленыя.

Трэцяя праблема, якую вы ўзнялі, — абарона малазабяспечаных. У чым наша бяда? У тым, што мы да гэтага часу не стварылі банк даных людзей, якія маюць патрэбу ў дапамозе дзяржавы. Камусьці гэта дапамога патрэбна ў сезон нарыхтоўкі агародніны і паліва, камусьці штомесяц. Але на месцах работа па ацэнцы матэрыяльнага становішча людзей, асабліва пажылых і хворых, пачалася ўжо. У кожным сельскім Савеце, раёнах гарадоў будуць створаны спісы людзей, якім мы павінны дапамагчы. Сродкі на гэта будуць выдзелены з прэзідэнцкага фонду. Тых, хто ўсё жыццё прапрацаваў і не можа цяпер пракарміць сябе на маленькую пенсію, нельга пакідаць без дапамогі. Яны ж галасавалі за мяне.

Далей. Усім вядома, як дрэнна фарміруецца бюджэт нашай рэспублікі, яго даходная частка. Таму не хапае часам заработнай платы настаўніку, урачу... Наша бяда ў тым, што мы, як пры сацыялізме, фарміруем бюджэт традыцыйнымі метадамі, хоць эканоміка ўжо змянілася. Вось я і даручыў знайсці нетрадыцыйныя рыначныя метады папаўнення бюджэту. Узяць падаткі з тых, хто іх можа заплаціць. Так пачалі браць грошы за праезд па асноўнай нашай трасе Варшава—Мінск—Масква. Думаем і аб іншых крыніцах даходаў.

Я перакананы, што за гэта паўгоддзе мы ўпершыню выйдзем на невялікі рост вытворчасці ў прамысловасці, сельскай гаспадарцы і, можа, нават валавога ўнутранага прадукту. Што датычыць праблемы рэалізацыі прадукцыі, затаварвання складаў, аб якім крычаць кіраўнікі прадпрыемстваў, то ў многім яны хітруюць. Спецыяльна прытрымлівалі прадукцыю, спадзеючыся на вялікае павышэнне курсу долара. Але ж я папярэджваў, што не будзе абвалу нацыянальнай валюты, вельмі дорага дасталася нам сённяшняя стабілізацыя. Мы навучыліся эканамічна кіраваць курсам нацыянальнай валюты ў адносінах да долара, расійскага рубля.

Сяргей ДУБОВІК:

— Аляксандр Рыгоравіч, ці задаволены вы работай свайго ўрада?

— Не ўсё мне падабаецца ва ўрадзе, і работа не ўсіх членаў урада падабаецца. Але мы дамовіліся так: на гэты год ураду пастаўлены пэўныя задачы: знізіць інфляцыю, стрымаць курс долара, дабіцца, каб вытворчасць далей не зніжалася, напоўніць бюджэт. Я цяпер дакладна адсьледжваю, як ён працуе па гэтых напрамках, і бачу, што пакуль няважна. Як толькі з'явіцца статыстычны аналіз і даныя мінулага паўгоддзя, збяром на вялікую нараду пад старшынствам Прэзідэнта Кабінет Міністраў, Савет Бяспекі і паслухаем усіх — пачынаючы ад кіраўнікоў прадпрыемстваў і заканчваючы членамі ўрада. І меркаваць аб рабоце кожнага будзем па канкрэтных выніках.

Мяне часта папракаюць у тым, што, маўляў, многія спадзяваліся, што я прыйду да ўлады і ўсіх на месцах памяняю. Можна, вядома, памяняць адзін урад, другі і стварыць нестабільнасць у грамадстве. У Магілёўскай вобласці, напрыклад, за два гады замянілі чатырох намеснікаў старшыні аблвыканкома з шасці, 15 кіраўнікоў сельскіх раёнаў з 26, двух кіраўнікоў гарвыканкомаў з пяці. У Віцебскай вобласці 7 кіраўнікоў сельскіх раёнаў замянілі. Замяніць можна, але не заўсёды ёсць кім. Я ўжо гаварыў аб кадравай праблеме ў рэспубліцы, аб тым, што новы кадравы патэнцыял новай дзяржавы толькі ствараецца праз Акадэмію кіравання пры Прэзідэнце, пастаянна дзеючыя курсы павышэння кваліфікацыі, атэстацыю кіраўнікоў розных рангаў. Я нядаўна зацвердзіў Палажэнне аб рабоце з кадрамі ў нашай дзяржаве.

На заканчэнне Прэзідэнт падзякаваў удзельнікам сустрэчы за шчырую і адкрытую размову аб асноўных праблемах жыцця людзей і функцыяніравання нашай дзяржавы. Ён адзначыў, што каштоўнасць такой сустрэчы тым больш вялікая, што журналісты заўсёды на вастрыі жыцця, што яны ў большасці сваёй самая свядомая частка грамадства і даносяць да грамадзян аналіз і асэнсаванне таго, што адбываецца ў дзяржаве. «Цяжкасці пераадольныя, — сказаў Прэзідэнт. — У гэты складаны час я заўсёды буду са сваім народам і зраблю ўсё магчымае, каб захаваць мір, стабільнасць у нашай дзяржаве».

Запісалі: Лідзія ПЕРАСЫПКІНА, Віктар КУКЛОЎ, БЕЛТА.

«БЕЛАРУСЬ МОЖА СТАЦЬ ЖАМЧУЖЫНКАЙ ЕЎРОПЫ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Захад не зацікаўлены ў моцнай Расіі, ён хоча мець моцны сыравінны прыдатак. У гарадках нафтавікоў у Цюмені ўжо камунізм, але ў бюджэт сродкаў ад іх ідзе мала. Еўропа жыве за кошт расійскіх грошай.

Пра адносіны з Беларуссю

Яны вельмі добрыя, як ні з адной краінай-суседкай. Любы крок на збліжэнне з Беларуссю ў Расіі ўспрымаецца вельмі пазітыўна. Не чутна папрокаў, што Расіі гэта не патрэбна. Але калі мы не хочам загубіць добрую ідэю, патрэбны практычныя крокі — стварэнне змешаных прадпрыемстваў, фінансава-прамысловых груп... Адносіны з Беларуссю, калі і будуць мяняцца, то толькі ў лепшы бок. У Парламенцкім сходзе збіраемся кантраляваць дзейнасць урадаў па выкананню дагавора паміж Беларуссю і Расіяй. Гэта не будзе парушэннем Канстытуцыі.

Кіраўнік Дзярждумы не пагадзіўся з ідэяй Бабурына аб адзіным грамадзянстве. Такое грамадзянства можа быць толькі ў адзінай дзяржаве, аб гэтым гутарка не ідзе. Паспрабуйце сказаць сёння ў Расіі, што новае грамадзянства будзе «беларус» ці «русабел» — як гэта ўспрымуць? У нас не вырашаны пытанні нават унутры Расійскай Федэрацыі. Трэба дзейнічаць так, як у Еўропе — адкрытыя граніцы і г. д. Кожнай краіне трэба развіваць сваю дзяржаўнасць. Наднацыянальныя структуры не павінны палохаць, яны неабходны для каардынацыі. У Еўропе ўжо няма падазрэнняў адзін да аднаго.

Ідэі Бабурына не знаходзяць шырокага водгуку. Рух Стэрлігава, які гэта выкарыстоўваў, па-сутнасці, таму сябе і пахаваў. Цяпер усе разумеюць, што такое для людзей свая дзяржаўнасць і калі таптацца па гэтых пачуццях, можна згубіць цудоўнае пачынанне.

Г. Селязнёў перакананы, што Беларусь можа стаць жамчужынкай Еўропы, таму што тут ёсць усе ўмовы — геапалітычнае становішча, інфраструктура лепшая, чым у балтыйскіх дзяржаў, а галоўнае — людзі, у характары якіх няма дэструктыўнасці.

АДКРЫТЫ ЛІСТ

Старшыні Дзяржаўнага Камітэта Рэспублікі Беларусь па друку сп. Бельскаму У. П.

Паважаны Уладзімір Пятровіч!

Газета «Рэспубліка» 5 ліпеня г. г. надрукавала артыкул супрацоўніка Дзяржкамдруку Л. Ананіч «О дотациях придется, увы, забыть...», у якім выкладаецца ідэя аб'яднання на базе газеты «Літаратура і мастацтва» газет «Культура», «Наша слова», «Голас Радзімы» і часопісаў «Спадчына», «Беларуская мінуўшчына» ў адно выданне. На практыцы гэта будзе азначаць, што замест шасці тэматычна розных, маючых сваіх чытачоў, выданняў будзе створана адно. Робіцца гэта быццам бы ў мэтах эканоміі. Ведаючы мізэрныя, у параўнанні з іншымі дзяржаўнымі выданнямі, затраты на выпуск гэтых беларускамоўных газет і часопісаў, можна меркаваць, што эканомія, калі і будзе, то зусім нязначная. Але ж куды больш важна іншае: мы ў адзін момант страцім некалькі такіх патрэбных беларускай дзяржаве выданняў, аднавіць якія з часам будзе значна цяжэй, чым захаваць сёння.

Асабліва нас трывожыць лёс старэйшай беларускай газеты «Літаратура і мастацтва», якой у лютым наступнага года споўніцца 65 гадоў. Дарэчы, вельмі ўразіла нас і здзівіла адмаўленне Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь ад сузаснавальніцтва «ЛіМа». Такую акцыю нельга вытлумачыць толькі эканамічнымі цяжкасцямі, калі ўвязаць яе з мяркуемым «аб'яднаннем». Гаворыць гэта і пра адносіны нашай дзяржавы да беларускай культуры, гісторыі, мовы.

Паважаны Уладзімір Пятровіч! Пакуль яшчэ не позна, просім Вас перагледзець планы рэарганізацыі беларускамоўнага друку, скарыстаць усе магчымасці, усю ўладу, якую Вы сёння маеце, дзеля таго, каб зберагчы вышэйназваныя выданні, пашукаць нейкія іншыя шляхі іх выжывання ў гэты нялёгкі пераходны перыяд.

Ліст падпісалі:

Анатоль БАГАТЫРОЎ, кампазітар, народны артыст Беларусі, прафесар; Янка БРЫЛЬ, народны пісьменнік Беларусі; Васіль БЫКАЎ, народны пісьменнік Беларусі; Генадзь БУРАЎКІН, паэт; Анатоль ВЯРЦІНСКІ, паэт; Радзім ГАРЭЦКІ, віцэ-прэзідэнт АН Беларусі; Ніл ГІЛЕВІЧ, народны паэт Беларусі; Сяргей ЗАКОННІКАЎ, паэт; Васіль ЗУЁНАК, паэт, старшыня Саюза беларускіх пісьменнікаў; Міхась КАЗІНЕЦ, народны артыст Беларусі, рэктар Беларускай акадэміі музыкі, прафесар; Віктар КАВАЛЕНКА, дырэктар Інстытута літаратуры імя Я. Купалы АНБ; Мікола КУПАВА, мастак; Адам МАЛЬДЗІС, дырэктар Скарынаўскага цэнтра, прафесар; Аляксандр ПАДЛУЖНЫ, дырэктар Інстытута мовазнаўства імя Я. Коласа АНБ; Пятро ПРЫХОДЗЬКА, паэт; Іван ШАМЯКІН, народны пісьменнік Беларусі.

* * *

Публікуючы гэты адкрыты ліст, «Звязда» не магла не выкласці пункту гледжання старшыні Дзяржаўнага камітэта па друку па гэтаму надзённаму пытанню.

Уладзіміра Бельскага ўдалося знайсці па тэлефоне ў службовым аўтамабілі: у гэты час ён накіроўваўся ў камандзіроўку на Гомельшчыну.

— Паколькі гэтае пытанне вельмі вострае, то не хацелася б абмяжоўвацца толькі кароткім каментарыем па тэлефоне, — сказаў Уладзімір Пятровіч. Больш падрабязны аналіз гэтай сітуацыі старшыня Дзяржкамдруку паабяцаў карэспандэнту «Звязды» даць у бліжэйшыя дні, адразу ж пасля вяртання з камандзіроўкі.

Тым не менш, Уладзімір Бельскі са шкадаваннем заўважыў, што аўтары «Адкрытага ліста» ў сваім звароце паспяшаліся аб'яднаць усе выданні ў адно. На самай жа справе гаворка ў артыкуле ідзе крыху аб іншым: аб стварэнні новай газеты і новага часопіса.

«Дзяржаўны камітэт па друку, — адзначыў сп. Бельскі, — актыўна працуе над новымі падыходамі ў падтрымцы сродкаў масавай інфармацыі. У прыватнасці, зараз рыхтуецца спецыяльны закон — аб дзяржаўнай падтрымцы СМІ, вядуцца іншыя распрацоўкі».

Але аб гэтым больш падрабязна — у адным з бліжэйшых нумароў «Звязды».

Анатоль СЛАНЕЎСКІ.

СЯМЁН ШАРЭЦКІ НЕ ХОЧА ПРАЦАВАЦЬ ПАД ПАГРОЗАЙ РОСПУСКУ ПАРЛАМЕНТА

На сустрэчы з кіраўнікамі буйнейшых штодзённых беларускіх газет Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка выказаў сенсацыйную заяву: калі б дэпутаты Вярхоўнага Савета вырашылі адправіць у адстаўку свайго старшыню Сямёна Шарэцкага, то А. Лукашэнка заступіўся б за яго і распусціў бы Вярхоўны Савет...

Прэс-сакратар Сямёна Шарэцкага Вераніка Трызна паведаміла «Звяздзе» аб рэакцыі самога Старшыні Вярхоўнага Савета на гэтую заяву. «У мяне цяпер такі дах, што ніводзін дождж не замочыць»,— пажартаваў С. Шарэцкі, маючы на ўвазе заяву А. Лукашэнкі аб тым, што ён знаходзіцца цяпер непасрэдна пад абаронай Прэзідэнта. А сур'ёзна Сямён Георгіевіч зазначыў, што ён быў абраны на сваю пасаду дэмакратычным шляхам, і яму вельмі не хацелася б працаваць пад пагрозай роспуску парламента, калі ён раптам пакіне гэты пост. Тым больш што акрамя дэпутата У. Нісцюка пытанне аб адстаўцы С. Шарэцкага больш ніхто не ініцыіраваў, таму ў цэлым гэтае пытанне даволі надуманае.

Акрамя гэтага хацеў бы падкрэсліць, што пытанне роспуску Вярхоўнага Савета з'яўляецца надзвычай складаным, яно належным чынам не адрэгулявана. Парламент можа хіба што толькі самараспусціцца, аднак, як паказала рэакцыя на такую прапанову дэпутата Анатоля Лябедзькі, намеру такога ў парламентарыяў не заўважаецца.

Валер КАЛІНОЎСКІ.

НІ ПУХУ, НІ ПЕР'Я, ПАЛЯЎНІЧЫЯ!

Загадам Міністэрства лясной гаспадаркі па ўзгадненню з Мінпрыроды і Міністам у Беларусі з 10 жніўня адкрываецца чарговы сезон летне-асенняга палявання на пернатую дзічыну ў дазволеных для палявання ўгоддзях.

У прыватнасці, з 10 жніўня па 10 лістапада дазваляецца паляванне на ўсе віды вадаплаўнай і балотнай дзічыны (акрамя занесеных у Чырвоную кнігу Рэспублікі Беларусь), а таксама на дзікіх галубоў і пералётных гусей. З 27 ліпеня можна паляваць на балотную дзічыну (дупель, бакас, драч), з 10 жніўня па 10 лістапада ўладальнікі выжлых сабак і спаніеляў могуць паспытаць шчасця ў паляванні на цецерукоў (акрамя самак). У апошнім выпадку дазваляецца мець аднаго сабаку на двух паляўнічых.

З 7 верасня па 10 лістапада ўладальнікам выжлых сабак і спаніеляў (зноў 2 паляўнічыя на сабаку) у гаспадарках са штатнай егерскай службай будзе дазволена здабываць шэрую курапатку і пералётных гусей.

Паляванне ва ўказаныя тэрміны будзе дазволена па суботах і нядзелях, а таксама ва ўстаноўленыя заканадаўствам святочныя дні (у выпадку іх пераносу ўрадам адпаведна будуць пераносіцца на іншыя і дні палявання). Разам з тым у якасці эксперыменту на працягу двух першых тыдняў — з 27 ліпеня па 11 жніўня — уладальнікам выжлых сабак і спаніеляў дазваляецца паляванне на балотную дзічыну (дупель, бакас, драч) ва ўсе дні тыдня.

У дзень на аднаго паляўнічага можна здабываць не больш за двух цецерукоў і дзвюх шэрых курапатак. Па астатніх відах пернатай дзічыны падчас паляўнічага сезона норма здабычы не абмяжоўваецца. Адзінае папярэджанне аматарам «пагуляць» у лесе з ружжом — паляванне на дзічыну дазваляецца толькі з пародзістымі сабакамі (акрамя ганчакоў і хартоў). Гэта перасцярога робіцца дзеля больш рацыянальнага выкарыстання жывёльнага свету.

Сяргей РАСОЛЬКА.

НАРКАМАНІЯ АТАКУЕ БЕЛАРУСЬ

Праваахоўныя органы абнародавалі сумную статыстыку, што датычыцца праблем наркаманіі на Беларусі.

Па стану на пачатак 1996 года міліцыяй было пастаўлена на ўлік 2154 спажыўцы наркотыкаў. 1614 з іх мелі дыягназ «наркаманія». У параўнанні з пазамінулым годам аматараў «кайфу» стала больш на 41,7 працэнта. У 1995-м колькасць злачынстваў, учыненых у стане наркатычнага ап'янення, у параўнанні з 1994 годам узрасла на 2,1 працэнта. Калі ў пазамінулым годзе ў злачынцаў было канфіскавана 66,3 кілаграма гатовых наркотыкаў, летась — 94,2, то за першыя месяцы гэтага — ужо 1.417 кілаграмаў.

Расце і колькасць асуджаных за такія злачынствы: у 1990 годзе іх было 217 чалавек, у 1995 — ужо 884.

Аляксандр ШУБНІКАЎ.

СЁННЯ

СОНЦА

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск –	4.42	21.37	16.45
Віцебск –	4.34	21.34	17.00
Магілёў –	4.41	21.26	16.45
Гомель –	4.48	21.14	16.26
Гродна –	5.10	21.49	16.40
Брэст –	5.18	21.42	16.24

МЕСЯЦ

Апошняя квадра 7 ліпеня

ІМЯНІНЫ

Пр. Апосталаў Пятра і Паўла.

К. Яна, Брунона, Баніфацыя.

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы воблачна, з праясненнямі, невялікія дажджы. Тэмпература паветра ў Гродне і Брэсце — 18—20, Мінску — 20—22, Віцебску — 27—29, Магілёве, Гомелі — 28—30 градусаў цяпла. У наступныя двое сутак надвор'е істотна не зменіцца. Тэмпература паветра 13-га ўначы — 9—14, удзень 17—22, 14-га ўначы — 7—12, удзень — 20—25.

МЕДЫЦЫНСКІ ПРАГНОЗ НАДВОР'Я НА 12 ЛІПЕНЯ

Надвор'е вызначаецца праходжаннем франтальнага раздзелу. Ваганні значэнняў асноўных метэаэлементаў будуць нязначнымі. У такіх умовах істотных змен у самадчуванні метэазалежных хворых не адбудзецца.

Антаніна КАРОЗА, навуковы супрацоўнік БелНДІ кардыялогіі.

Калектыў канцэрна «Беларусьэнергабуд» выказвае спачуванне дырэктару СМП «Зэльваэнергабуд» С. А. Кузьміну ў сувязі са смерцю БАЦЬКІ.

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

Панядзелак, 15 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

17.05 «На добры лад». Перадача з Гродна.
17.20 Параграф. Мінскі гарадскі цэнтр занятасці насельніцтва.
17.50 Музычны антракт.
18.00 Фінансавы час.
18.20 Тэлеанонс.
18.25 Эканамікст. Нерухомасць.
18.34 Рэклама.
18.35 «Тройчы па аднаму». Музычная перадача MTV.
18.50 Навіны (з сурдаперакладам).
19.00 Дзённік V Міжнароднага фестывалю мастацтваў «Славянскі базар-96». Перадача з Віцебска.
19.15. Творчае маладзёжнае аб'яднанне «Крок». «Рызыкаверсія». Тэлегульня.
19.50 «Пазнай сябе». Парады псіхолага. Прамая лінія.
20.25 Калыханка.
20.45 Панарама.
21.15 V Міжнародны фестываль мастацтваў «Славянскі базар-96». Конкурс маладых выканаўцаў эстраднай песні. Дзень першы. Трансляцыя з Віцебска.
22.45 Спартыўны тэлекур'ер.
23.00 V Міжнародны фестываль мастацтваў «Славянскі базар-96». Канцэрт студыі «Сябры». Перадача з Віцебска.
0.30 Навіны.

ГРТ

17.00, **22.25** Навіны.
17.20 Прэм'ера! Серыял «Новая ахвяра» (Бразілія, 1996 г.).
18.10 Гадзіна пік.
18.35 «Адгадай мелодыю».
19.00 «Калі...» Вядучы У. Познер.
19.45 «Добрай ночы, малышы!»
20.00 Час.
20.35 Праграма перадач.
20.40 «Віртуальная рэальнасць». Серыял.
21.40 Э. Радзінскі. «Загадкі гісторыі». «Самазванства на Русі». Перадача 2-я.
22.35 «Лінія кіно». Фільм Дзмітрыя Месхіева «Гамбрынус».

Канал «Расія»

16.50 «Чэленджэрс». Серыял для падлеткаў (Францыя).
17.20 Прагулкі для апетыту.
17.30 L-клуб.
18.15 Момант ісціны.
19.00, **22.55** Весткі.
19.35 «Санта-Барбара». Маст. фільм.
20.30 Джэнтльмен-шоу.
21.00 Надвор'е на заўтра.
21.05 «Славянскі базар». Міжнародны фестываль мастацтваў. Трансляцыя з Віцебска.
22.45 «24--метэор-24».
23.10 Музыка ўсіх пакаленняў.

НТБ

17.00 «Незвычайныя прыгоды Скубі-Ду». Мультсерыял.
17.30 Футбольны клуб.
18.00, **21.00**, **23.00** Сёння.
18.35 «Імкненне да нябёсаў: гісторыя авіяцыі».
19.00 «Чорная мантыя для забойцы». Маст. фільм (Францыя).
21.35 «Дзікія пальмы». 4-я серыя.
22.30 Часінка.
23.20 Спецыяльны шахматны выпуск.
23.25 Аўтагонкі «Індыкар».

Санкт-Пецярбург

17.05 «Філасофія па Філу». Серыял для падлеткаў.
17.30 Стыль жыцця.
17.35 «Фердынанд Цудоўны». Музычны фільм.
18.40 Вялікі фестываль.
19.15 Спорт.
19.20 «Першае каханне». Серыял.
20.15 Толькі без панікі.
20.40 Тэлеслужба бяспекі. «Па-за законам».
20.55 Спартыўны агляд.
21.05 «Вялікі чалавек». Серыял.
22.15 «Справа была ў Пянькове». Маст. фільм (Расія).

Аўторак, 16 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

7.50 Эканамікст.
8.00 Навіны.
8.15 Аўта-парк.
8.30 Дзённік V Міжнароднага фестывалю мастацтваў «Славянскі базар-96».
8.45 «Рэкс -- верны сябар паліцэйскага». Тэлесерыял.
9.40 Абібок.
10.05 «Сядзіба». Праграма для дачнікаў.
10.40 Тураб'ектыў. Падарожжы, сустрэчы, адпачынак.
11.00 «Усё пра ўсё». Інфармацыйна-пазнавальная праграма.
11.25 Чацвёртае вымярэнне.
12.05 Акалада. Музычна-забаўляльная праграма.
15.00 Навіны.
15.15 «Фліпер». Тэлесерыял для дзяцей.
15.40 «Ну, пачакай!» Мультфільм. 12-13-ы выпускі.
16.05 «Роднае слова». Тэлечасопіс.
16.25 Пад знакам «Ч». Перадача з Гомеля.
16.40 «Хельмут і Домна». Тэленарыс.
17.20 Урокі Наталлі Наважылавай.
17.50 Музычны антракт.
18.00 «Чым багаты...» Рэспубліканскі навукова-даследчы і праектна-тэхналагічны інстытут будаўніцтва.
18.15 Будзьце здаровы.
18.25 Эканамікст.
18.35 «Тройчы па аднаму». Музычная перадача MTV.
18.50 Навіны (з сурдаперакладам).
19.00 Дзённік V Міжнароднага фестывалю мастацтваў «Славянскі базар-96». Перадача з Віцебска.
19.15 «Рэкс -- верны сябар паліцэйскага». Тэлесерыял.
20.10 Калыханка.
20.30 Панарама.
21.15 V Міжнародны фестываль мастацтваў «Славянскі базар-96». Конкурс маладых выканаўцаў эстраднай песні. Дзень другі.
22.45 «Зоркі» на экране. Уладзімір Машкоў і Марыя Шукшына ў мастацкім фільме «Амерыканская дачка».
0.25 Навіны.

ГРТ

8.00, **11.00**, **14.00**, **17.00**, **22.25** Навіны.
8.15 Серыял «Новая ахвяра».
9.50 Смехапанарама. Вядучы Я. Петрасян.
10.20 «Фарбаваны ліс». Мультфільм.
10.30 «Адгадай мелодыю».
11.10 У эфіры тэлерадыёкампанія «Мір». «Мы і рынак».
11.55 «Вяртанне Будулая». Серыял.
13.15 «Летні снегавік». Мультфільм.
13.25 «Каханне з першага погляду».
14.20 «Рыцар Адважнае Сэрца».
14.45 Квар'етэ «Вясёлая квампанія».
14.55 Мульцітролія.
15.10 Чароўны свет, ці Сінема.
15.40 «Элен і хлопцы».
16.05 ...Да шаснаццаці і старэй.
16.30 Сем дзён спорту.
17.20 «Новая ахвяра». Серыял.
18.10 Гадзіна пік.
18.35 «Адгадай мелодыю».
19.00 Тэма.
19.45 «Добрай ночы, малышы!»
20.00 Час.
20.35 Праграма перадач.
20.40 Мікалай Кручкоў у фільме «Шчодрае лета».
22.35 Канцэрт Дэвіда Боўі.

Канал «Расія»

7.00, **10.00**, **16.00**, **19.00**, **23.00** Весткі.
7.20 «Чароўны школьны аўтобус». Мультсерыял (Канада).
7.45 Час дзелавых людзей.
7.55 «Славянскі базар». Дзённік фестывалю.
8.05 «Санта-Барбара».
16.20 Музыка ўсіх пакаленняў.
16.35 Залежыць ад цябе.
16.50 Кліп-антракт.
16.55 Футбол. Чэмпіянат Расіі. «Дынама» (Масква) -- «Тарпеда» (Масква). У перапынку -- тэлечасопіс «Здароўе».
19.35 «Санта-Барбара». Маст. фільм.
20.30 «Бочка мёду».
21.00 Надвор'е на заўтра.
21.05 «Славянскі базар». Міжнародны фестываль мастацтваў. Трансляцыя з Віцебска.
22.50. «24--метэор-24».
23.15 Музыка ўсіх пакаленняў.
23.25 Зоркі сусветнага экрана.

НТБ

6.00, **18.00**, **21.00**, **23.00** Сёння.
6.15 «Сямейка Флінстоўн».
6.40 «Прыгоды Неда Блесінга». Маст. фільм.
7.20 «Згублены уікэнд». Маст. фільм (ЗША).
8.55 Дак. фільм «Самыя вялікія загадкі мінулага і сучаснага» (ЗША).
9.15 «Дзікія пальмы». 4-я серыя.
10.00 Маст. фільм «Чорная мантыя для забойцы».

«Расійскія універсітэты»

12.00 «Пяць хвілін».
12.05 Руская мова.
12.30 Чалавек у рыначнай эканоміцы.
13.00 Востраў у паўночным моры.
13.25, **16.45** Навіны.
13.30 «Жыццё Кліма Самгіна». Маст. фільм. 2-я серыя.
14.40 Цішыня № 9.
15.15 Мастак Андрэй Паздзееў.
16.00 Музычныя навіны.
16.15 «Муззон».

НТБ

17.00 «Незвычайныя прыгоды Скубі-Ду».
17.30 Жаночыя гісторыі. «Ланкастэр і Мілер: гісторыя кахання». 2-я серыя.
18.35 «Імкненне да нябёсаў: гісторыя авіяцыі». Дак. фільм. 2-я серыя.
19.00 Оскар Вернер і Джулі Крысці ў маст. фільме Франсуа Труфо «451 градус па Фарэнгейту». (Вялікабрытанія).
21.35 «Дзікія пальмы». 5-я серыя.
22.30 Часінка.
23.20 Вялікі рынг.
23.50 Меламанія: «Іглс».

Санкт-Пецярбург

11.55, **12.55**, **13.55**, **14.55**, **16.55**, **18.55**, **21.55** Інфарм ТБ.
12.05 «Першае каханне». Серыял.
13.10 Тэрмін адказу -- сёння.
13.40 Парады садаводам.
14.05 «Вялікі чалавек». Серыял.
15.10 «Дом кіно» прадстаўляе: Э. Казан і яго фільм «Твар у натоўпе». Частка 1-я.
16.25 «Ліса і дрозд». Мультфільм.
16.40 Тэлеслужба бяспекі. «Па-за законам».
17.05 «Філасофія па Філу». Серыял для падлеткаў.
17.30 Стыль жыцця.
17.35 Паказвае Ленінградская абласная тэлекампанія.
18.40 Вялікі фестываль.
19.15 Спорт.
19.20 «Першае каханне». Серыял.
20.15 Толькі без панікі.
20.40 Тэлеслужба бяспекі.
20.55 Спартыўны агляд.
21.05 «Вялікі чалавек». Серыял.
22.10 Праграма перадач.
22.15 «Генеўра». Прэм'ера маст. фільма (Літва, ЗША).

Серада, 17 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

8.00 Навіны.
8.15 «У сінім моры, у белай пене...», «Дзівосны манеж». Мультфільмы.
8.30 Дзённік V Міжнароднага фестывалю мастацтваў «Славянскі базар-96».
8.45 «Рэкс -- верны сябар паліцэйскага». Тэлесерыял.
9.40 Відзьма-нявідзьма.
15.00 Навіны.
15.15 «Фліпер». Тэлесерыял для дзяцей.
15.40 «Як нараджаецца музыка?» Сустрэча выхаванцаў музычных ліцэяў г. Мінска.
16.25 «Рэха Аўцюкоў». Частка 1-я.
17.00 Крэда. Праблемы тэкстыльшчыкаў Беларусі.
17.20 Госці ў хату. Культура яднае свет.
17.50 Музычны антракт.
18.00 «Імя Радзішчава». Дак. фільм.
18.25 Эканамікст.
18.35 «Тройчы па аднаму». Музычная перадача MTV.
18.50 Навіны (з сурдаперакладам).
19.00 Дзённік V Міжнароднага фестывалю мастацтваў «Славянскі базар-96».
19.25 «Рэкс -- верны сябар паліцэйскага». Тэлесерыял.
20.20 «Хто гэта?» Тэлегульня.
20.25 Калыханка.
20.45 Панарама.
21.15 Урачыстае закрыццё V Міжнароднага фестывалю мастацтваў «Славянскі базар-96». Трансляцыя з Віцебска.
23.45 «Каралева Марго». Тэлевізійны шматсерыйны мастацкі фільм (Расія). 13-я серыя.
0.45 Навіны.

ГРТ

8.00, **11.00**, **17.00**, **23.20** Навіны.
8.15 «Новая ахвяра». Серыял.
9.05 Тэма.
9.50 «У свеце жывёл» (з сурдаперакладам).
10.30 «Адгадай мелодыю».
11.10 У эфіры тэлерадыёкампанія «Мір». «Кантакт -- дзелавое супрацоўніцтва краін Садружнасці».
11.55 «Вяртанне Будулая». Серыял.
13.15 «Шкоднік». Мультфільм.
13.25 «Каханне з першага погляду».
14.20 «Рыцар Адважнае Сэрца».
14.45 Кактус і К.
14.55 До-мі-соль.
15.10 Кліч джунгляў.
15.40 «Элен і хлопцы».
16.05 Тэт-а-тэт.
16.30 Сем дзён спорту.
17.20 «Новая ахвяра». Серыял.
18.05 Футбол. Чэмпіянат Расіі. ЦСКА—«Лакаматыў» (Масква). У перапынку -- «Добрай ночы, малышы!».
19.50 Магчымы рэзерв.
20.00 Час.
20.35 Праграма перадач.
20.40 Наталля Андрэйчанка і Ігар Касталеўскі ў меладраме «Прабач».
22.10 Тэатр + TV: «Сучаснік» праз сорак гадоў.

Канал «Расія»

7.00, **10.00**, **16.00**, **19.00**, **23.55** Весткі.
7.20 «Чароўны школьны аўтобус». Мультсерыял.
7.45 Час дзелавых людзей.
7.55 «Славянскі базар-96». Дзённік фестывалю.
8.05 L-клуб.
8.50 «Падарожжа». Мультфільм.
9.00 «Санта-Барбара».
10.20 «Злачынства з многімі невядомымі». Маст. фільм. 7-я серыя.
13.35 Рэтра-шлягер.
14.00 Іваноў, Пятроў, Сідараў і іншыя.
14.40 Дзелавая Расія.
15.05 Расія ў асобах.
15.20 Там-там навіны.
15.35 Не перажывай!
15.50 «Кот-Катафеіч». Мультфільм.
16.20 Музыка ўсіх пакаленняў.
16.35 Залежыць ад цябе.
16.50 «Чэленджэрс». Серыял для падлеткаў (Францыя).
17.15 Экс-эль мьюзік.
17.25 Свая гульня.
17.55 Клуб губернатараў.
18.25 Лідэр-прагноз.
19.35 «Санта-Барбара». Маст. фільм.
20.30 Сам сабе рэжысёр.
21.00 Надвор'е на заўтра.
21.05 «Славянскі базар». Цырымонія закрыцця V Міжнароднага фестывалю мастацтваў. Трансляцыя з Віцебска.
23.45 «24--метэор-24».
0.10 Музыка ўсіх пакаленняў.

НТБ

6.00, **18.00**, **21.00**, **23.00** Сёння.
6.10 Мультфільм «Сямейка Флінстоўн».
6.40 «Прыгоды Неда Блесінга». Маст. фільм.
7.30 Маст. фільм «Блеф Кугана» (ЗША).
9.00 Дак. фільм «Самыя вялікія загадкі мінулага і сучаснага».
9.20 «Дзікія пальмы». 5-я серыя.
10.05 «451 градус па Фарэнгейту». Маст. фільм.
12.00 «Пяць хвілін».

«Расійскія універсітэты»

12.05 Чайная цырымонія ў японскім садзе.
12.30 Чалавек у рыначнай эканоміцы.
13.05 Кара Караеў. Сімфанічныя гравюры. «Дон Кіхот».
13.25, **16.45** Навіны.
13.30 «Як стаць рускім». Дак. фільм.
14.00 «Аліса ў Парыжы». Мультфільм.
14.55 Мастак Алег Цалкоў.
15.30 Тэатр маёй памяці. «Несур'ёзны «Сучаснік».
16.00 Музычныя навіны.
16.15 «Муззон».

НТБ

17.00 «Незвычайныя прыгоды Скубі-Ду».
17.30 «Ланкастэр і Мілер: гісторыя кахання». 3-я серыя.
18.35 «Імкненне да нябёсаў: гісторыя авіяцыі». Дак. фільм.
19.00 Майкл Кейн, Сібіл Шэперд і Стэфан Одран у маст. фільме «Сярэбраныя мядзведзі» (Вялікабрытанія).
21.35 «Дзікія пальмы». Заключная серыя.
22.30 Часінка.
23.20 Такое спартыўнае жыццё.
23.50 Кафэ «Абломаў».

Санкт-Пецярбург

11.55, **12.55**, **13.55**, **14.55**, **16.55**, **18.55**, **21.55** Інфарм ТБ.
12.05 «Першае каханне». Серыял.
13.10 Тэрмін адказу -- сёння.
13.40 Парады садаводам.
14.05 «Вялікі чалавек». Серыял.
15.10 «Твар у натоўпе». Маст. фільм. 2-я частка.
16.15 Г. Свірыдаў. Музыка да кінафільма «Час, наперад!»
16.40, **20.40** Тэлеслужба бяспекі.
17.05 «Філасофія па Філу». Серыял для падлеткаў.
17.30 Стыль жыцця.
17.35 Паказвае Ленінградская абласная тэлекампанія.
18.40 Вялікі фестываль.
19.15 Спорт.
19.20 «Першае каханне». Серыял.
20.15 Толькі без панікі.
20.55 Спартыўны агляд.
21.05 «Вялікі чалавек». Серыял.
22.15 Памяці Сяргея Курохіна. «Лох -- пераможца вады». Маст. фільм.

Чацвер, 18 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

7.30 Ранішні кактэйль.
7.50 Эканамікст.
8.00 Навіны.
8.15 «Вяскоўцы». Калгас «Шыпяны» Смалявіцкага раёна.
8.45 «Рэкс -- верны сябар паліцэйскага».
9.40 «Зверабой». Тэлевізійны маст. фільм. 1-я серыя.
10.55 «Час аркестра». Музычная праграма з удзелам Дзяржаўнага канцэртнага аркестра Рэспублікі Беларусь.
11.35 «Сямейны блюз пад гукі акарыны». Дак. фільм.
15.00 Навіны.
15.15 «Фліпер». Тэлесерыял для дзяцей.
15.40 «Ну, пачакай!» Мультфільм. 14-ы выпуск.
15.50 «Рэха Аўцюкоў». Частка. 2-я.
16.20 Тэніс. Кубак Дэвіса. Польшча--Беларусь.
16.50 Арсенал. Праграма для вайскоўцаў.
17.20 Урокі Наталлі Наважылавай.
17.50 Музычны антракт.
18.00 «Майстэрня». Школа юнага мастацтвазнаўцы.
18.25 Эканамікст.
18.35 «Тройчы па аднаму». Музычная перадача MTV.
18.50 Навіны (з сурдаперакладам).
19.05 «Рэкс -- верны сябар паліцэйскага». 14-я серыя.
20.05 Творчае маладзёжнае аб'яднанне «Крок». «Оскар». Тэлегульня.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 Музычны антракт.
22.05 «Каралева Марго». 14-я серыя.
23.05 «Крок-жарт». IV Міжнародны фестываль студэнцкіх тэатраў у Днепрапятроўску.
23.35 «Люстэрка для героя». Алімпійскі чэмпіён Віталь Шчэрба.
0.05 Навіны.
0.20 Футбол. Кубак УЕФА. «Дынама-93» (Мінск) -- «Цілігул» (Малдова). 2-гі тайм.

ГРТ

8.00, **11.00**, **14.00**, **17.00** Навіны.
8.15 «Новая ахвяра».
9.05 «Калі...» Вядучы У. Познер.
9.45 «Клуб падарожнікаў».
10.30 Мультфільм.
10.40 Смак.
11.10 У эфіры тэлерадыёкампанія «Мір». «Пад дахам свету».
11.55 «Вяртанне Будулая».
13.05 Мультфільм.
13.25 «Каханне з першага погляду».
14.20 «Рыцар Адважнае Сэрца».
14.45 Лега-го!
15.10 Цін-Тонік.
15.40 «Элен і хлопцы».
16.05 Рок-урок.
16.30 Сем дзён спорту.
17.20 «Новая ахвяра».
18.10 Гадзіна пік.
18.35 Лато-Мільён.
19.00 «Адзін на адзін».
19.45 «Добрай ночы, малышы!»
20.00 Час.
20.35 Праграма перадач.
20.40 Фантастычны фільм па раману Майкла Крайтана «Штам Андрамеды».
23.10 «Абоз».

Канал «Расія»

6.30 Ранішні экспрэс.
7.00, **10.00**, **16.00**, **19.00**, **22.00**, **22.55** Весткі.
7.20 «Чароўны школьны аўтобус». Мультсерыял (Канада).
7.45 Кліп-антракт.
7.50 Час дзелавых людзей.
8.00 Прасцей простага.
8.30 Сам сабе рэжысёр.
9.00 «Санта-Барбара».
10.20 «Прыгоды прынца Фларызеля». Маст. фільм. 1-я серыя.
13.35 Рэтра-шлягер.
14.00 Іваноў, Пятроў, Сідараў і іншыя.
14.40 Дзелавая Расія.
15.05 Расія ў асобах.
15.20 Там-там навіны.
15.35 Прадоўжанка.
15.50 Каляндар.
16.20 Музыка ўсіх пакаленняў.
16.35 Залежыць ад цябе.
16.50 «Чэленджэрс». Серыял для падлеткаў (Францыя).
17.15 Экс-эль мьюзік.
17.25 Раз на тыдзень.
17.55 Губернскія ведамасці.
18.35 Кліп-антракт.
18.40 Нічога, акрамя.
19.35 «Санта-Барбара». Маст. фільм.
20.30 «Эх, дарогі!»
21.00 Надвор'е на заўтра.
21.05 «Прывід». Маст. фільм.
22.45 «24--метэор-24».
23.10 Музыка ўсіх пакаленняў.
23.20 Начное рандэву. Юліян.

НТБ

6.00, **18.00**, **21.00**, **23.00** Сёння.
6.15 «Сямейка Флінстоўн».
6.40 «Бацька Браун». 1-я серыя.
7.30 «Апусканне «Сівой лэдзі». (ЗША). Маст. фільм.
9.15 Дак. фільм.
9.35 «Дзікія пальмы».
10.20 Маст. фільм «Сярэбраныя мядзведзі».

«Расійскія універсітэты»

12.30 Чалавек у рыначнай эканоміцы.
13.00 «Вяртанне». Частка 1-я.
13.25, **16.45** Навіны.
13.30 «Жыццё Кліма Самгіна». 3-я серыя.
14.40 Аргенцінская рапсодыя.
15.10 Іван Тургенеў і Паліна Віардо.
16.00 Музычныя навіны.
16.15 «Муззон».

НТБ

17.00 Мультсерыял.
17.30 «Ланкастэр і Мілер: гісторыя кахання». 4-я серыя.
18.35 «Імкненне да нябёсаў: гісторыя авіяцыі». Дак. фільм.
19.00 «Аэрапорт-77» (ЗША).
21.35 Алімпійская гадзіна.
22.30 Часінка.
23.20 Маст. фільм «Дзённік для маіх дзяцей» (Венгрыя).

Санкт-Пецярбург

11.55, **12.55**, **13.55**, **14.55**, **16.55**, **18.55**, **21.55** Інфарм ТБ.
12.05 «Першае каханне». Серыял.
13.10 Тэрмін адказаў -- сёння.
13.40 Парады садаводам.
14.05 «Вялікі чалавек». Серыял.
15.10 Тэлефільм.
15.55 «Дом кіно». Перадача 1-я.
16.40, **20.40** Тэлеслужба бяспекі.
17.05 «Філасофія па Філу». Серыял для падлеткаў.
17.30 Стыль жыцця.
17.35 Паказвае Ленінградская абласная тэлекампанія.
18.40 Вялікі фестываль.
19.15 Спорт.
19.20 «Першае каханне». Серыял.
20.15 Толькі без панікі.
20.55 Спартыўны агляд.
21.05 «Вялікі чалавек». Серыял.
22.15 «Багамол». Маст. фільм (Францыя). 1-я і 2-я часткі.

Пятніца, 19 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

7.30 Ранішні кактэйль.
7.50 Эканамікст.
8.00 Навіны.
8.15 «Яшчэ не вечар».
8.30 «Бархатны сезон». Музычна-забаўляльная праграма.
9.00 «Рэкс -- верны сябар паліцэйскага». Тэлесерыял. 14-я серыя.
9.55 «Зверабой». Тэлевізійны маст. фільм. 2-я серыя.
11.10 Беларускі мерыдыян.
11.40 «Залатыя ключы». Тэлефестываль народнай творчасці.
15.00 Навіны.
15.15 «Фліпер». Тэлесерыял для дзяцей.
15.40 «Ну, пачакай!» Мультфільм. 15-16-ы выпускі.
16.05 Канцэртны сезон. Дзяржаўны акадэмічны народны аркестр імя Жыновіча на фестывалі «Маладзечна-96».
17.05 «Кантрасты». Прававая праграма.
17.40 Творчае маладзёжнае аб'яднанне «Крок». «Правінцыя».
17.50 Музычны антракт.
18.00 Творцы. Паэтэса Зоя Палянкова (г. Слуцк).
18.25 Эканамікст.
18.35 «Тройчы па аднаму». Музычная перадача MTV.
18.50 Навіны (з сурдаперакладам).
19.05 «Рэкс -- верны сябар паліцэйскага». Тэлесерыял.
20.05 «Міжнароны кур'ер». Падзеі, факты, каментарыі.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 Музычны антракт.
22.05 Аляксандра Аасмяэ ў маст. фільме «Шукаю сябра жыцця».
23.40 «12, ці На ноч гледзячы».
24.00 Навіны.
0.15 Акалада.

ГРТ

8.00, **11.00**, **14.00**, **17.00**, **22.30** Навіны.
8.15 «Новая ахвяра».
9.10 «Адзін на адзін».
9.50 «Грай, гармонік любы!»
10.25 «Пакуль усе дома».
11.10 У эфіры тэлерадыёкампанія «Мір». «Ад пятніцы да пятніцы. Займальныя сюжэты з краін Садружнасці». «Свет турызму».
11.55 «Вяртанне Будулая». Серыял.
13.05 «Залатое калоссе». Мультфільм.
13.25 «Каханне з першага погляду».
14.20 Фільм-казка «Вёска Вутка».
15.45 «Замак ілгуноў». Мультфільм.
16.05 «Элен і хлопцы».
16.30 Сем дзён спорту.
17.20 «Новая ахвяра».
18.15 Чалавек і закон.
18.45 «Поле цудаў».
19.45 «Добрай ночы, малышы!»
20.00 Час.
20.35 Праграма перадач.
20.40 «Дэтэктыўнае агенцтва «Месяцавае святло». Серыял.
21.45 Погляд.
22.40 Катрын Дэнёў і Патрык Дэваэр у меладраме «Гатэль «Амерыка».

Канал «Расія».

7.00, **10.00**, **16.00**, **19.00**, **22.00**, **23.55** Весткі.
7.20 «Чароўны школьны аўтобус». Мультсерыял (Канада).
7.45 Кліп-антракт.
7.50 Час дзелавых людзей.
8.00 Прасцей простага.
8.30 Джэнтльмен-шоу.
9.00 «Санта-Барбара».
10.20 Гандлёвы дом. «Ле Монці».
10.35 «Прыгоды прынца Фларызеля». 2-я і 3-я серыі.
13.35 Рэтра-шлягер.
14.00 Іваноў, Пятроў, Сідараў і іншыя.
14.40 Дзелавая Расія.
15.05 Расія ў асобах.
15.15 Там-там навіны.
15.30 Залаты ключык.
15.45 «Свет ЮНЕСКА. Упершыню ў Расіі...»
16.20 Музыка ўсіх пакаленняў.
16.35 Залежыць ад цябе.
16.50 «Чэленджэрс». Серыял для падлеткаў (Францыя).
17.15 Кроха.
17.25 Халаднаваты мір.
17.55 Вертыкаль.
18.25 Ананімныя субяседнікі.
19.35 «Санта-Барбара». Маст. фільм.
20.30 Маскі-шоу.
21.00 Надвор'е на заўтра.
21.05 «Мадэмуазель Стрыптыз». Маст. фільм (Францыя).
22.50 Ціхі дом.
23.45 «24--метэор-24».
0.10 Музыка ўсіх пакаленняў.

НТБ

6.00, **18.00**, **21.00**, **23.00** Сёння.
6.15 «Сямейка Флінстоўн».
6.40 «Бацька Браун». 2-я серыя.
7.30 Маст. фільм «Забойцы» (ЗША).
9.00 Дак. фільм «Самыя вялікія загадкі мінулага і сучаснага».
9.20 «Аэрапорт-77» (ЗША).
11.10 «Алімпійская гадзіна з рускага дома».

«Расійскія універсітэты»

12.05 Планета «Здароўе».
12.30 Чалавек у рыначнай эканоміцы.
13.00 «Вяртанне». Частка 2-я.
13.25, **16.45** Навіны.
13.30 «Жыццё Кліма Самгіна». 4-я серыя.
14.40 І. Брамс. Квінтэт для фартэпіяна, дзвюх скрыпак, альта і віяланчэлі.
15.10 «Гаўрыла Дзяржавін». Дак. фільм.
15.30 Мінарэт.
16.00 Музычныя навіны.
16.15 «Муззон».

НТБ

17.00 «Незвычайныя прыгоды Скубі-Ду».
17.30 «Ланкастэр і Мілер: гісторыя кахання». 5-я серыя.
18.35 «Імкненне да нябёсаў: гісторыя авіяцыі». Дак. фільм.
19.00 Аляксандр Пяскоў і Уладзімір Гасцюхін у фільме «Амерыкэн бой».
21.35 Алімпійская гадзіна з рускага дома.
22.30 Часінка.
23.20 Марта Месарош. Маст. фільм «Дзённік для маіх каханых» (Венгрыя).
1.30 Эратычныя шоу свету.

Санкт-Пецярбург

11.55, **12.55**, **13.55**, **14.55**, **16.55**, **18.55**, **21.55** Інфарм ТБ.
12.05 «Першае каханне». Серыял.
13.10 Тэрмін адказу -- сёння.
13.40 Парады садаводам.
14.10 «Парад парадаў» прадстаўляе, Кай Метаў.
15.10 Зоркі Мармінкі. Марыяна Тарасава.
15.45 «Дом кіно». Перадача 2-я.
16.40, **20.40** Тэлеслужба бяспекі.
17.05 «Філасофія па Філу». Серыял для падлеткаў.
17.30 Стыль жыцця.
17.35 Паказвае Ленінградская абласная тэлекампанія.
18.40 Вялікі фестываль.
19.15 Спорт.
19.20 «Першае каханне». Серыял.
20.15 Толькі без панікі.
20.55 Спартыўны агляд.
21.05 «Без назвы». Гумарыстычная праграма.
21.35 «Як быць каханымі».
22.10 «Галіна Уланава. Джульета ва ўсе часы».
22.50 «Шэсць песень на «біс». Сяргей Захараў.

Субота, 20 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

8.15 «Сугучнасць». Перадача з Гомеля.
8.30 Здароўе. Тэлечасопіс.
9.05 Урокі Наталлі Наважылавай.
9.35 «На парог мой села казка», «Хітрыкі Рамзеса», «Няўлоўны Фунцік», «Нехачуха». Мультфільмы.
10.15 Усё пра ўсё. Інфармацыйна-пазнавальная праграма.
10.40 «Ералаш». Гумарыстычны часопіс.
11.00 «Лялечка». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі.
13.10 «Еўрапейская дваццатка». Музычная перадача MTV.
13.55 Свет прыроды і захапленняў.
14.45 Шматгалоссе. Народы Беларусі: культура, гісторыя, быт.
15.15 Майстэрня. Мастак Аляксандр Шастакоў.
15.35 «Запрашаем на вячоркі». Фальклорны калектыў вёскі Морач Клецкага раёна.
16.15 Беларускі дом. Мастацка-публіцыстычная праграма.
16.55 «Творцы». Народны артыст СССР Мікалай Яроменка.
17.30 Канцэртны сезон. «Віртуозы Масквы» ў Магілёве.
18.05 Галерэя. Выдавец Аляксандр Патупа.
18.35 Па вашых просьбах. Усевалад Шылоўскі ў дэтэктыве «Лінія смерці».
20.10 Банка коміксаў.
20.40 Калыханка.
21.00 Навіны.
21.45 «Жалезная рука». Маст. фільм (Францыя).
23.40 Відзьма-нявідзьма.

ГРТ

7.00 Вясёлыя гісторыя ў часопісе «Ералаш».
7.30 «Аловак і Клякса -- вясёлыя паляўнічыя». Мультфільм.
7.40 Алена Проклава ў прыгодніцкім фільме «Шукай ветру».
9.00, **14.00** Навіны.
9.10 Слова пастыра. Мітрапаліт Кірыл.
9.30 «Не зявай!»
10.00 Ранішняя пошта.
10.35 Смак.
10.50 «Скарбы Дзяржаўнага Гістарычнага музея». Фільм 5-ы.
11.20 Фільм Элема Клімава «Спорт, спорт, спорт».
12.45 Рускі мір.
13.15 Бамонд.
13.35 Аўтамабіль і я.
13.57 «Рускі праект» (без публікацыі).
14.20 У свеце жывёл.
14.57 «Рускі праект» (без публікацыі).
15.00 Цырымонія адкрыцця XXVI летніх Алімпійскіх гульняў. Перадача з Атланты.
19.00 «Трыумф» у Парыжы.
19.45 «Добрай ночы, малышы!»
20.00 Час.
20.35 Праграма перадач.
20.40 «Дэтэктыўнае агенцтва «Месяцавае святло».
21.40 «Рускі праект» (без публікацыі).
21.45 Алімпійскія гульні ў Атланце.
22.55 Калекцыя Першага канала. Дэвід Боўі ў музычным фільме «Навічкі».

Канал «Расія»

7.00, **13.00**, **19.00**, **22.00**, **0.05** Весткі.
7.20 «Чароўны школьны аўтобус». Мультсерыял.
7.45 Кліп-антракт.
7.50 «Элі і Джулс». Маст. фільм. 5-я серыя.
8.15 Экспартлес.
8.30 «Старая пласцінка». Мультфільм.
8.45 Парламенцкі тыдзень.
9.30 Па вашых пісьмах.
10.00 Весткі ў адзінаццаць.
10.15 Падарожжа «Інвайт».
10.30 Добрай раніцы.
11.25 21 кабінет.
11.55 Прасцей простага.
12.20 «Плюх і Пліх», «Фанцік. Першабытная казка», «Нябачная, нячутная». Мультфільмы.
13.20 «Гэй, вухнем!» Фальклорны фестываль.
13.35 Дэ-факта.
14.05 Кліп-антракт.
14.10 «Акіян». 7-я серыя.
15.00 Цырымонія адкрыцця XXVI летніх Алімпійскіх гульняў. Перадача з Атланты.
18.40 «Твар з вокладкі». В. Меладзе.
19.35 «Жанчына ў моры». Маст. фільм.
20.40 Рэпарцёр.
20.55 Надвор'е на заўтра.
21.00 Двайны партрэт.
22.05 Алімпіяда-96. Бокс. Стральба.
0.20 Праграма «А».

НТБ

6.00, **18.00**, **21.00** Сёння.
6.15 «Сямейка Флінстоўн».
6.40 «Бацька Браун». Серыял.
7.30 Маст. фільм «Усю ноч напралёт» (ЗША).
9.00 Дак. фільм «Самыя вялікія загадкі мінулага і сучаснага».
9.20 «Амерыкэн бой». Маст. фільм.
10.50 Алімпійская гадзіна з рускага дома.

«Расійскія універсітэты»

12.00 Інфармацыйны агляд.
12.20 Мультфільмы.
12.40 Эканамічны агляд.
13.05 На дарогах Расіі.
13.10 Тэлегульня «З паўслова».
13.40 Інфармацыйны агляд.
14.00 Але-ап.
14.30 «Мужчыны і жанчыны». Кароткаметражны фільм.
15.10 Па старонках «Шарман-шоу».
15.40 Крок з круга.
16.00 Навіны кіно.
16.20 Ток-шоу «Кар'ера».

НТБ

17.00 «Дыназаўрык па імені Дзінк».
17.30 Дог-шоу.
18.30 Філіп Нуарэ, Ізабэль Юпер і Стэфан Адран у фільме Бертрана Таверн'е «Ануча» (Францыя).
20.45 Лялькі.
21.35 Алімпійская гадзіна.
22.30 Род Тэйлар, Джэсіка Тэндзі і Ціппі Хедрэн у фільме Альфрэда Хічкока «Птушкі» (ЗША).
0.30 «Трэцяе вока».
1.15 «Плэйбой».

Санкт-Пецярбург

9.20 Стыль жыцця.
9.25 Страсці-мардасці.
9.40 Уік-энд з дэтэктывам. «Смерць комівояжора».
10.05 «Гонар маю». Ваенны агляд.
10.25 Непазнанае.
10.55, **12.55**, **18.55** Інфарм ТБ.
11.10 Ток-шоу «Наўздагад». Надзея Бабкіна.
11.40 Па ўсёй Расіі.
11.55 Яшчэ адна Расія.
12.40 Старое танга. М. Трафімаў.
13.10 Уік-энд з дэтэктывам. «Мільён за разгадку».
13.25 «Салдат Іван Броўкін». Маст. фільм (Расія).
14.55 Ва ўсіх на вачах.
15.10 Скарбы Пецярбурга. Эрмітаж. «Таямнічыя парыжанкі Агюста Рэнуара».
15.25 Парадоксы гісторыі. «Смерць рэфарматара».
15.50 «Там, дзе жыве Павуціныч».
16.05 Студыя «Уяві».
16.55 Спартыўны агляд.
17.05 «Раманс пра Санта-Круса». Спектакль па матывах твораў М. Фрыша.
18.40 Вялікі фестываль.
19.25 «Шарамецьева-2». Прэм'ера маст. фільма (Расія).
20.40 Мультфільм для дарослых.
20.55 Свецкая хроніка.
21.10 «Дасье».
21.25 Блеф-клуб.
22.05 «Парад парадаў» прадстаўляе Дзмітрыя Малікава.
22.40 «Камедыя тэрору». Маст. фільм (ЗША).

Нядзеля, 21 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

8.00 Л. Мінкус «Па-дэ-дэ з балета «Баядэрка» ў выкананні Надзеі Паўлавай і Вячаслава Гардзеева.
8.10 Творчае аб'яднанне «Тэлефільм». «Маятнік».
9.05 «Конан». Мультсерыял. 30-я серыя.
9.30 «Тэлебом». Шоу-конкурс юных выканаўцаў.
10.00 Студыя «Калыханка». «Уся справа ў капелюшы».
10.30 Лепшыя хіты MTV.
11.00 Усё нармальна, мама! Забаўляльная праграма.
11.30 Тураб'ектыў. Падарожжы, сустрэчы, адпачынак.
11.50 Студыя «Акно». «Класіка двароў».
12.20 «Вяршыня свету». Тэлегульня. Адказы на пісьмы гледачоў.
12.50 Аўта-парк.
13.05 Таямніцы свету. «Дзікі поўдзень». Навукова-папулярны серыял.
13.35 Вяскоўцы. Праблемы хлебаробаў Брэстчыны.
14.05 Тэатр у фатэлі.
14.45 Прэс-імпрэза. «Малы і сярэдні бізнес на Беларусі». Прымае ўдзел міністр гандлю Рэспублікі Беларусь П. А. Казлоў.
15.25 «Віват, акцёр!» Творчы вечар народнага артыста СССР Мікалая Яроменкі.
16.25 Абібок.
16.55 Па вашых просьбах. «Конік». Маст. фільм.
18.20 Камп'ютэрны палігон.
18.45 Калыханка.
19.00 Футбол. Чэмпіянат Беларусі. «Атака-Аура» (Мінск)-- МВКЦ (Мазыр). 2-гі тайм.
20.00 Рэзананс.
20.50 Спартыўны тэлекур'ер.
21.05 Навіны-ТБ.
21.20 Ток-шоу «Карамболь» з удзелам беларускіх алімпійцаў.
21.55 «Сінема». Энтані Куін і Адрыяна Чылентана ў маст. фільме «Блеф -- гісторыя пра падман і махлярства» (Італія).
23.45 «Бархатны сезон». Музычна-забаўляльная праграма.
0.15 Мотаспорт. Супербайк. Чэмпіянат свету-96.

ГРТ

7.00 Тыраж «Спортлато».
7.10 «Высокая горка». Мультфільм.
7.30 Фантастычны фільм «Отракі ў сусвеце».
9.00, **14.00**, **23.15**, Навіны.
9.15 «Бесталковыя нататкі» Д. Крылова.
9.30 Пакуль усе дома.
10.05 Ранішняя зорка.
10.55 «Служу Расіі!» Армейскі магазін.
11.25 Алімпійскія гульні ў Атланце.
13.30 «Смехапанарама». Вядучы Я. Петрасян.
13.57 «Рускі праект» (без публікацыі).
14.20 Алімпійскія гульня ў Атланце.
15.30 Аднойчы.
15.40 Клуб падарожнікаў.
16.30 «Прыгоды Вудзі і яго сяброў», «Амерыканскі хвост».
17.15 Шчаслівы выпадак.
18.10 Клуб «Белы папугай».
19.00 Час.
19.35 Дэні дэ Віта ў камедыі «Братва».
21.15 Праграма перадач.
21.23 «Рускі праект» (без публікацыі).
21.30 Алімпійскія гульні ў Атланце.
23.25 Каханне з першага погляду.

Канал «Расія»

7.50 «Элі і Джулс». 6-я серыя.
8.15 Алімпіяда-96. Плаванне. Бокс.
10.15 Рускае лата.
10.55 Гукавая дарожка.
11.50 «Казка пра неразумнага мужа». Мультфільм.
12.00 Прасцей простага.
12.30 Кніжная лаўка.
13.00, **0.45** Весткі.
13.20 «Гэй, вухнем!» Фальклорны фестываль.
13.35 Сялянскае пытанне.
14.00 «Акіян». 8-я серыя.
14.50 Караоке па-руску.
15.15 У свеце жывёл.
15.40 На Грушынскім фестывалі аўтарскай песні.
17.00 Чароўны свет Дыснея. «Кранугы», «Аладзін».
17.55 Алімпіяда-96. Веласпорт. Жаночая групавая гонка на шашы.
18.25 Алімпійскі кур'ер.
19.00 Люстэрка.
19.55 Надвор'ер на заўтра.
20.00 Алімпіяда-96. Веласпорт. Жаночая групавая гонка на шашы. Працяг.
21.05 «К-2» прадстаўляе: «Ню».
22.00 У Ксюшы.
22.30 Алімпіяда-96. Грэка-рымская барацьба. Фінал. Дзюдо. Фінал.
0.30 Рэк-тайм.

НТБ

6.00 Лялькі.
6.10 «Сямейка Флінстоўн».
6.35 «Бацька Браун». 4-я серыя.
7.25 Маст. фільм «Дачка шахцёра» (ЗША).
9.25 Дак. фільм «Самыя вялікія загадкі мінулага і сучаснага».
9.35 Маст. фільм «Ануча» (Францыя).
11.50 Алімпійская гадзіна з рускага дома.

«Расійскія універсітэты»

13.25 Хатнія пітомцы.
13.45 Кіназорка. Ален Дэлон.
14.30 Пад'ём пераваротам.
15.00 На летніх Алімпійскіх гульнях у Атланце. Бокс.
16.00 Свет культуры.
16.30 Музычная кунсткамера.

НТБ

17.00 «Паліцэйскі Кэтс і яго сабака». Маст. фільм.
17.30 Тэлегульня «Сто да аднаго».
18.00 «Сёння». Інфармацыйная праграма.
18.30 Армен Джыгарханян, Барыс Новікаў, Таццяна Догілева і іншыя ў фільме «Гаворачая малпа».
20.00 Вынікі.
21.10 Алімпійская гадзіна з рускага дома.
22.10 Прэмія «Оскар». Сідні Пуацье, Род Стайгер і Лі Грант у фільме Нормана Джуісона «У разгар ночы» (ЗША).

Санкт-Пецярбург

10.55, **12.55**, **14.55**, **16.55**, **18.55**, **20.55** Інфарм ТБ.
11.10 «Асабістая справа». У. Я. Варашылаў.
11.40 Яшчэ адна Расія.
12.40 «Хто першы?» Мультфільм.
13.10 «Спявак свайго смутку». Ю. Бяроззін.
13.40 «Прасцэніум». Тэатр А. Табакова. «Апошнія».
14.05 «Высокая горка». Мультфільм.
14.25 Храм.
15.10 Прэм'ера Ірыны Багачовай. Цыкл Р. Шумана «Каханне і жыццё жанчыны».
15.50 Паласатая музыка.
16.10 Казка за казкай.
17.10 Зейнаб Бацвадзе. Актрыса.
17.35 «Блакітныя гарады». Спектакль па матывах аповесці А. Талстога.
18.40 Вялікі фестываль.
19.25 «Імперыя мурашак». Маст. фільм (ЗША).
21.10 «Парад парадаў» прадстаўляе Валерыя Меладзе.
21.55 Міжнароды агляд.
22.25 «Акно ў Парыж». Маст. фільм (Расія, Францыя).

ПАДПІСКА ПРАЦЯГВАЕЦЦА

Нагадваем вам, што падпіска на жнівень і да канца года **працягваецца.**

Падпісная цана «Звязды» на 1 месяц складае 13.600 рублёў, на 5 месяцаў — 68.000 рублёў.

Памятайце: «Звязда» — гэта самая свежая і самая патрэбная інфармацыя.

Віншуем з днём нараджэння Міхаіла Сцяпанавіча БАБІЧА. Жадаем моцнага здароўя і ўсяго найлепшага.

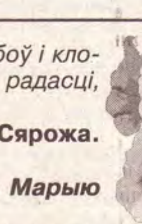
Жонка, дзеці, унук.

*Дарагая мілая мамачка і бабуля **Ліна Леанідаўна Мезян.** Віншуем цябе з днём нараджэння. Дзякуй за любоў і клопат аб нас. Жадаем моцнага здароўя, радасці, шчасця і дабрабыту.*

Муж, дзеці, унук Сярожа.

*Віншуем дарагую матулю **Лабатэвіч Марыю Мітрафанаўну** з днём нараджэння.*

З любоўю дачка Марына, зяць, унукі.

Згубленае пасведчанне № 219571 серыі А, выдадзенае на імя **МАКАРЭВІЧА Мікалая Васільевіча**, лічыць **несапраўдным**.

ЗВЯЗДА

Купон для бясплатнай прыватнай аб'явы

для тых, хто падпісаўся на нашу газету.

Выражце, запоўніце разборліва і вышліце на адрас рэдакцыі

Звесткі не для друку: ваша прозвішча, адрас, хатні тэлефон.
Адрас рэдакцыі: 220013, Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10 А.
Тэлефон для даведак 68-28-71.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».
Рэгістрацыйны нумар 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 32-44-12, 32-14-25, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 32-38-02, 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 32-31-21, 68-29-68, палітыкі — 68-27-57, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, сацыяльных праблем — 68-28-69, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносінаў — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, беларускай дыяспары — 68-28-27, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44; аглядальнікаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 7-26-02, Паставах — 22-400; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-31-98. ФАКС: 32-04-52, 68-28-77.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 91852. Індэкс 63850.
Зак. № 3471.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12